

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra trestního práva

Dohoda o vině a trestu

Bakalářská práce

The agreement on guilt and punishment

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Martin Rezek LL.B.

AUTOR PRÁCE

Martin Křišťál

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Puklicích, dne 20. 02. 2022

Martin Kříšťál

Poděkování

Tímto bych velmi rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Martinu Rezkovi LL.B. za jeho ochotu a vstřícný přístup při psaní bakalářské práce. Dále mé poděkování patří JUDr. Jiřímu Moravovi, státnímu zástupci Krajského státního zastupitelství v Brně – pobočky v Jihlavě, za poskytnutí praktických zkušeností.

ANOTACE

Práce se zabývá problematikou zavedení nového institutu „Dohoda o vině a trestu“ do trestního a jeho následné aplikaci v rámci trestního řízení. Podobně jako jiné právní instituty se institut dohody o vině a trestu v historii měnil a vyvíjel až do současné podoby. Na tento vývoj jsou zaměřeny úvodní kapitoly. Práce dále popisuje způsob uzavření dohody o vině a trestu a zmiňuje změny provedené novelizací zákona č. 333/2020 Sb. ke dni 1. 10. 2020. Dále jsou v práci zmíněny výhody a nevýhody uzavření dohody o vině a trestu. Vyhodnocuje její využívání po dobu působnosti v trestním řádu a počtu uzavřených dohod o vině a trestu. Práce je doplněna o příslušnou kazuistiku z oblasti uzavírání dohod o vině a trestu. Závěrem jsou uvedeny návrhy de lege ferenda.

KLÍČOVÁ SLOVA

dohoda o vině a trestu * hospodárnost * novelizace * obhájce * obviněný * poškozený * státní zástupce * trestní řízení

ANNOTATION

The thesis deals with the issue of introducing a new institute "Agreement on Guilt and Punishment" into criminal and its subsequent application in criminal proceedings. Like other legal institutes, the institute of the agreement on guilt and punishment has changed and evolved in its history to its current form. The introductory chapters focus on this development. The thesis also describes the method of concluding an agreement on guilt and punishment and mentions the changes made by the amendment to Act No. 333/2020 Coll. as of October 1, 2020. Furthermore, the work mentions the advantages and disadvantages of concluding an agreement on guilt and tremor. It evaluates its use during the period of validity in the Criminal Procedure Code and the number of concluded agreements on guilt and punishment. The work is supplemented by relevant case studies in the field of concluding agreements on guilt and punishment. Finally, de lege ferenda proposals are presented.

KEYWORDS

guilt and punishment agreement * economy * amendment * lawyer * accused * injured party * public prosecutor * criminal proceedings

Obsah

Úvod.....	6
1 Zavedení dohody o vině a trestu do českého právního řádu.....	8
2 Historie vzniku dohody o vině a trestu.....	9
3 Komparace se zahraniční právní úpravou.....	12
3.1 Slovenská republika	12
3.2 Spojené království Velké Británie a Severního Irska	16
4 Sjednání dohody o vině a trestu.....	21
4.1 Obsah dohody o vině a trestu.....	24
4.2 Řízení o schválení dohody o vině a trestu.....	25
4.3 Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu	27
4.4 Rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu	28
4.5 Rozsudek o schválení dohody a trestu.....	30
5 Novela trestního řádu.....	32
5.1 Dohoda o vině a trestu uzavřená v průběhu hlavního líčení	33
5.2 Podmínky pro sjednání dohody o vině a trestu.....	35
6 Výhody a nevýhody zavedení institutu dohody o vině a trestu	37
6.1 Výhody zavedení institutu dohody o vině a trestu	37
6.2 Nevýhody sjednané dohody	38
7 Využívání institutu dohody o vině a trestu v praxi	41
8 Příslušná kazuistika	45
9 Návrhy de lege ferenda.....	48
Závěr.....	52
Seznam zkratk	54
Seznam použité literatury a zdrojů	55
Seznam příloh.....	58

Úvod

Do českého trestního řádu, jehož tradice se vytvářela stovky let, v roce 2012 vstoupil zcela nový prvek trestního řízení nazývaný „Dohoda o vině a trestu“. Institut dohody o vině a trestu byl do trestního řádu České republiky zaveden zákonem č. 193/2012 Sb. s účinností od 1. 9. 2012. Čl. 6 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv zajišťuje obviněnému právo na rychlý a spravedlivý proces v plném rozsahu. Toto však původní právní úprava trestního řádu neumožňovala. Vzorem k zavedení tohoto institutu byla Slovenská republika, ve které je institut „konanie o dohode o vine a treste“ využíván od roku 2006. Zákonodárce si od zavedení tohoto institutu sliboval snížení zatíženosti soudů a zrychlení průběhu trestního řízení. V letech 2012 až 2019 bylo předloženo soudu ke schválení přibližně 100 dohod o vině a trestu ročně a schváleno soudy bylo okolo třech desítek. Provedenou změnou zák. č. 333/2020 Sb. ke dni 1. 10. 2020 proběhla novelizace trestního zákoníku a trestního řádu, kdy došlo k několika významným doplněním a rozšířením možností týkající se uzavření dohody o vině a trestu.

Bakalářská práce ve své první a druhé kapitole pojednává o zavedení institutu dohody o vině a trestu do českého trestního řádu a její historii. Z jakého typu právní kultury byl tento institut do českého soudního řádu zaveden a co mu předcházelo. Následně je porovnán institut dohody o vině a trestu se zahraniční právní úpravou na Slovensku a ve Spojeném království Velké Británie, především ve státech Anglie a Walesu. Čtvrtá kapitola práce je věnována samotnému sjednání dohody o vině a trestu, která je sjednávána mezi státním zástupcem, obviněným a pokud jde o nutnou obhajobu i mezi obhájcem. Zároveň je v kapitole uvedeno, jaké náležitosti obsahuje návrh na sjednání dohody o vině a trestu a jak probíhá řízení o schválení dohody o vině a trestu. Následná podkapitola je věnována předběžnému projednání schválení dohody o vině a trestu a povinností předsedy soudu, který dohodu schvaluje. Závěr čtvrté kapitoly zmiňuje rozsudek, kterým se dohoda o vině a trestu schvaluje s možnostmi opravných prostředků proti rozhodnutí. Novele trestního řádu, která byla provedena změnou zákona č. 333/2020 Sb. ke dni 1. 10. 2020 je věnována pátá kapitola této práce. Tato se věnuje dosavadním změnám v trestním řádu. Jedná

se zejména o rozšíření uzavřít dohodu o vině a trestu u všech trestných činů, tedy i u zvláště závažných zločinů. Přibylo možnost uzavřít dohodu o vině a trestu v rámci průběhu hlavního líčení, a to na jeho počátku, což podle původní právní úpravy nebylo možné. Další změna nastala v ustanovení § 178a odst. 1 trestního řádu, která dává možnost státnímu zástupci označit obviněného v dohodě za spolupracujícího. Ten má však povinnosti trvat na svém doznání a zároveň dodržet závazky dle § 178a odst. 1 trestního řádu během pokračování trestního řízení. Jedná se o případ, kdy jeho trestní stíhání je ukončeno dříve než trestní stíhání dalších obviněných ze zločinu, k jehož objasnění se zavázal.

V šesté kapitole práce jsou uváděny výhody zavedení tohoto institutu do českého práva a také nevýhody, které mohou ovlivnit uzavírání dohody o vině a trestu. Jak je institut dohody o vině a trestu využíván od zavedení do českého práva a dále využíván po jeho novelizaci je uvedeno v kapitole sedmé. Předposlední kapitola je věnována příslušné kazuistice a problémům souvisejícím s uzavíráním dohody o vině a trestů v praxi. Poslední kapitola je věnována navrhovaným změnám, které by mohly být dle lege ferenda zaneseny do trestního řádu na základě zjištěných poznatků z praxe státních zástupců. Závěr práce hodnotí celkový přínos institutu zavedení dohody o vině a trestu do českého soudnictví.

1 Zavedení dohody o vině a trestu do českého právního řádu

Do českého právního řádu byl institut dohody o vině a trestu zaveden po novele trestního řádu č.193/2012 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 9. 2012. Poslední úprava tohoto institutu byla provedena novelou trestního řádu zákonem č. 333/2020 Sb. s nabytí účinností ke dni 1. 10. 2020. Právní úprava je dána zákonem č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen trestní řád). Ustanovení týkající se dohody o vině a trestu jsou v trestním řádu zakotveny ve třech částech. Část druhá, hlava desátá, oddíl šestý (§ 175a až 175b) pojednává o podmínkách pro uzavření dohody o vině a trestu. Postup při zahájení hlavního líčení je upraven v hlavě třetí, části čtrnácté, oddílu třetím (§ 206b, 206c, 206d). Část třetí, hlava dvacátá, oddíl osmý upravuje řízení o schválení dohody o vině a trestu (§314o až 314s).¹

Proces, během kterého obviněný slíbí, že nebude požadovat projednání věci před soudem, obžaloba zároveň slibuje, že bude pro obviněného žádat mírnější trest, se nazývá dohadování o vině a trestu. Pokud dojde k uzavření dohody, obviněný uzná svou vinu. Soudní řízení tedy vůbec neproběhne.

Zavedení dohody o vině a trestu dále argumentuje čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech o právu na spravedlivý proces, dále čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Součástí práva na spravedlivý proces je mimo jiné i právo, aby trestní věc obviněného byla projednána v přiměřené lhůtě. Zároveň dohoda o vině a trestu zásadním způsobem snižuje finanční zátěž pro orgány činné v trestním řízení, jelikož zpravidla není nutné provádět rozsáhlé dokazování a je dbáno na zachování hospodárnosti trestního řízení.

Cílem zákonodárce byla snaha o zrychlení trestního řízení, ušetření finančních prostředků na nákladech řízení, a také to, že oběť nebude muset čelit tzv. sekundární viktimizaci, kterou někdy přináší zdlouhavé řízení.²

¹ Zákon č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

² KOCINA, Jan. *Bulletin advokacie, Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Praha: Česká advokátní komora, 2020. č. 11, s. 18.

2 Historie vzniku dohody o vině a trestu

Institut dohody o vině a trestu byl do českého právního řádu převzat z Anglosaského práva, které vzniklo v Anglii a odtud se rozšířilo do britských kolonií. V současnosti je užíváno třetinou lidské populace a lze ho najít ve Velké Británii, Ghaně, Indii, Novém Zélandu a Spojených státech amerických, kdy je také nazýváno Angloamerické právo neboli common law. Jedná se o právní systém, který je založený na obecném právu. Obecné právo, společné právo nebo také nazývané soudcovské právo je právo tvořené soudci skrze precedenty, rozhodnutí soudů a tribunálů. Soubor precedentů se v anglickém jazyce nazývá common law a je závazný pro budoucí rozhodnutí soudů. Zákony tedy tvoří soudy a rozhodnutí vyšších soudů je závazné pro rozhodování ostatních soudů. Důraz jde tedy dáván na jeho použitelnosti v praxi. Řízení před soudy se řídí tzv. adversárním systémem, kdy soudce má být zcela nestranný a ponechat strany, aby předkládaly svá tvrzení a důkazy. Jde tedy o dohadovací řízení, označováno v literatuře jako deal, tedy dohoda či obchod. V judikatuře je toto řízení označováno jako plea bargaining, tedy dohadování sporu. Úzce s tímto řízením souvisí rovněž institut guilty plea, tedy doznání viny.³

Snahou zákonodárce o urychlení trestního řízení bylo v roce 1994 přijetí zákona č. 292/1993 Sb., do kterého byl zaveden odklon v trestním řízení týkající se podmíněného zastavení trestního stíhání. V průběhu dalších let bylo do trestního řádu zavedeno několik dalších odklonů, jako jsou narovnání, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání a odstoupení od trestního stíhání v řízení proti mladistvým. V roce 2002 byl novelou zákona č. 265/2001 Sb., trestního řádu zaveden pojem „zkrácené přípravné řízení“ uveden v ustanovení § 179a. Jde o řízení, které se koná u trestných činů nepřevyšující horní hranici trestu tří let a podmínkou je, že podezřelý byl přistižen při činu nebo bezprostředně poté.

První návrhy k usnadnění trestního řízení a jeho zrychlení byly předkládány Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky v roce 2006. Snahou bylo zavést do trestního řádu nový typ soudního řízení nazvaný „*řízení o prohlášení*“

³ MUSIL, Jan. *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení* [online]. [cit. 06.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/musil-dohody-pdf.aspx>.

viny obžalovaným“. Verze tohoto soudního řízení však nebyla senátem schválena a byla vrácena do Poslanecké sněmovny k dalšímu projednání. Po neúspěšném předložení návrhu byl Ministerstvem spravedlnosti v roce 2007 předložen návrh na změnu zákona o trestním řízení soudním. Součástí tohoto návrhu byl zmiňován nový institut nazývaný „dohoda o vině a trestu“, který nahrazoval původní návrh „řízení o prohlášení viny“. V roce 2008 byl návrh zákona opět projednáván Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky, ale nedostal se ani do třetího čtení. Dohoda o vině a trestu byla do trestního řádu zavedena až po novele č. 193/2012 Sb., v roce 2012. Při přijetí novely zákona, se zákonodárce inspiroval institutem dohody o vině a trestu zavedeným v jiných zemích jako jsou Spojené státy americké, Spolková republika Německo, Spojené království Velké Británie a Slovensko.⁴

Dohoda o vině a trestu se po přijetí novely zákona č. 193/2012 Sb., v praxi moc často nevyužívala. Důvodem bylo, že existují snadnější způsoby ukončit trestní řízení, jako jsou odklony. Jedná se o podmíněné zastavení trestního stíhání a podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, dále narovnání nebo zkrácené přípravné řízení. Dalším důvodem byla komunikace mezi státním zástupcem a obhájcem, kdy nebyla důvěra, do jaké míry mohou mezi sebou věc probírat. Jedná se o situaci, kdy státní zástupce usiluje o odhalení a potrestání pachatele a obhájce se snaží obviněnému co nejvíce trest snížit, nebo zprostit obžaloby u soudu.

Novela trestního řádu upravena v zákoně č. 333/2020 Sb. k 1. 10. 2020 přinesla několik zásadních změn. Rozšířila se možnost uzavřít dohodu o vině a trestu u všech trestných činů, tedy i u zvláště závažných zločinů, lze ji uzavřít bez obhájce, a to mimo trestných činů, kde je nutná obhajoba. Dohodu o vině a trestu lze uzavřít i v průběhu hlavního líčení.⁵ Těmito podstatnými změnami se novela trestního řádu týkající se dohody o vině a trestu přiblížila právní úpravě institutu „konanie

⁴ ŠČERBA, Filip. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Praha: Leges, 2012.

⁵ KOCINA, Jan. Bulletin advokacie, Velká novela trestních předpisů: *Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Praha: Česká advokátní komora, 2020. č. 11, s. 18.

o dohode o vine a trestě“ využívaného na Slovensku, kde se také jeho využívání ujalo lépe než v České republice.

3 Komparace se zahraniční právní úpravou

3.1 Slovenská republika

Rekodifikace slovenského trestního řádu zavedla nový druh trestního řízení nazývaný „konanie o dohode o vine a treste“. Tento institut nabyl účinnosti 1.1.2006 zákonem č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok (dále jen trestný poriadok). Dohoda o vině a trestu umožňuje obviněnému s prokurátorem uzavřít oboustrannou dohodu s cílem dosáhnout mírnějšího trestu. Z tohoto pohledu nejde o klasický způsob trestního řízení, které končí soudním rozhodnutím v rámci projednávaného hlavního líčení. Dohody o vině a trestu byla zařazena svým způsobem mezi odklony v trestním řízení. Nejedná se však o klasický typ odklonu, neboť dohoda o vině a trestu je ukončena rozsudkem.⁶

Dohoda o vině a trestu je uvedena v hlavě třetí, dílu druhém § 232–233 a v hlavě sedmé, dílu prvním v § 331–335 trestného poriadku. Vyhláška MS SR č. 619/2005 Z. z., o podmienkach, stanovuje pravidla k postupu prokurátora při uzavírání dohody o uznání viny a přijetí trestu. Jde o to, že se prokurátor s obviněným mohou dohodnout na schválení dohody o vině trestu. Obviněný se uzavřením dohody vzdá práva na projednání věci v hlavním líčení a prokurátor mu za to nabídne mírnější trest. Než dojde k sjednání dohody o vině a trestu, musí výsledky vyšetřování dostatečně odůvodňovat závěr, že skutek je trestným činem a že jej spáchal obviněný. Soud vinu obviněnému nedokazuje, ale ten musí před soudem odpovědět kladně na předem stanovené otázky při veřejném zasedání.⁷ Trestný poriadok připouští snížení trestu dolní hranice trestu až o jednu třetinu.

Podmínkou je, že se obviněný ke spáchání skutku přizná a uzná svoji vinu. Důkazy provádějící v rámci prověřování musí svědčit o pravdivosti jeho přiznání. Dojde-li k uzavření dohody o vině a trestu, prokurátor podá návrh na schválení dohody o vině a trestu k soudu. Uzná-li obviněný vinu v celém rozsahu, ale k dohodě

⁶ ZÁHORA, Jozef. *Aktualne problémy pripravného konania trestného*: zborník príspevkov z celoštátnej vedeckej konferencie s medzinarodnou účasťou konanej dňa 3. apríla 2014. ŠMÁTRALA, Jaromír. *Aplikačné problémy dohody o uznání viny a prijatí trestu v prípravnom konaní*. Praha. Leges 2014 s. 305 – 320. ISBN 978-80-7502-030-7

⁷ PROKEŠ, Jaromír. *Praktické problémy aplikácie inštitútu dohody o vine a treste*. Justičná revue. 2011, č. 12. s. 1611.

nakonec nedojde, podá prokurátor obžalobu. V obžalobě uvede skutek, ke kterému se obviněný přiznal, jeho právní kvalifikaci a uznání viny. Dále musí požádat soud o nařízení konání hlavního líčení. Soud rozhodne o trestu a dalších výrocích obsažených ve výroku o vině.⁸

Návrh na sjednání dohody o vině a trestu se koná ve veřejném zasedání. Dohoda je předložena předsedovi senátu, který rozhodne, zda ji lze za uvedených podmínek sjednat. V případě, že předseda senátu zjistí závažné porušení procesních práv, zejména porušení práva na obhajobu, nebo je navrhovaná dohoda zřejmě nepřiměřená, návrh na dohodu odmítne.⁹ Předseda senátu vydá usnesení o odmítnutí návrhu, proti kterému se může obviněný i státní zástupce odvolat. Jakmile usnesení nabyde právní moci, věc se vrátí do přípravného řízení. Jestliže dohoda splňuje veškeré náležitosti, soud nařídí veřejné zasedání. Při soudním řízení jsou obviněnému kladeny předsedou senátu otázky, které jsou taxativně vyjmenované v zákoně.¹⁰ Obviněný odpovídá na všechny otázky, a jestliže na ně odpoví kladně, soud dohodu o vině a trestu schválí. Pokud obviněný na některou z otázek odpoví „ne“, věc se vrátí zpět do přípravného řízení. Tato skutečnost však nebrání oběma stranám uzavřít novou dohodu.¹¹

Zavedení dohody o vině a trestu do českého právního řádu bylo motivováno právě slovenskou právní úpravou. Proto jsou některá česká ustanovení trestního řádu podobná tomu slovenskému. Dohodu o vině a trestu v rámci slovenského trestného poriadku lze uzavřít u všech trestných činů. V českém právním řádu bylo toto ustanovení zavedeno až po novele zákona č. 333/2020 Sb. k 1. 10. 2020.

Slovenský trestný poriadok dává možnost uzavřít dohodu o vině a trestu ve věcech mladistvých. V rámci sjednávání dohody je však nutný souhlas zákonného zástupce mladistvého. Bez souhlasu zákonného zástupce nelze dohodu sjednat.¹²

⁸ § 232 odst. 4., zákon č. 301/2005 Z. z., *trestný poriadok*

⁹ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2012, sp. zn. 3 Tdo 47/2012

¹⁰ § 333 odst. 2, odst. 3, zákon č. 301/2005 Z. z., *trestný poriadok*

¹¹ VRÁBLOVÁ, Miroslava. *Niekoľko poznámok k historicky najmladšiemu odklonu v slovenskom trestnom konaní – dohode o vine a treste*. Trestněprávní revue, 2007, č. 7, s. 192; IVOR, Jaroslav a kol. *Trestné právo procesné*. Bratislava: IURA EDITION, 2010, s. 759–760.

¹² § 232 odst. 2, zákon č. 301/2005 Z. z. *trestný poriadok*

Slovenská právní úprava umožňuje uzavřít dohodu o vině a trestu v širším pojetí, než je to možné dle českého právního řádu. Český trestní řád nepřipouští možnost uzavřít dohodu o vině a trestu, když obviněný přizná vinu pouze z části, nebo k uznání viny dojde, ale nedojde ke shodě ohledně trestu.¹³ Trestní řád v České republice tento postup neupravuje. Pokud se státní zástupce s obžalovaným na výši trestu nedohodnou, podává státní zástupce obžalobu.

Slovenské republiky po novelizaci trestného poriadku v roce 2011 zavedla možnost uzavřít dohodu o vině a trestu v rámci řízení před soudem. Před započítím hlavního líčení je ze strany soudu zjišťována skutečnost, zda strany projeví vůli uzavřít dohodu i vina a trestu. Jestliže strany na dohodu přistoupí, soud hlavní líčení přeruší a dá možnost oběma stranám dohodu uzavřít a nemusí tak věc vracet do přípravného řízení.¹⁴ Český trestní řád tuto úpravu zavedl novelou zákona č. 333/2020 a je zakotvena v ustanovení § 206a – 206d trestního řádu.

Slovenský trestný poriadok v zákoně neupravuje práva poškozeného. V zákoně je uvedeno pouze to, že má povinnost vyrozumět poškozeného o jednání o dohodě o vině a trestu. Český trestní řád dává poškozenému právo jednat o výši náhrady škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, která byla poškozenému trestným činem způsobena. Právní úprava na Slovensku je odlišná také možnostmi podání opravných prostředků. Nepřipouští se odvolání proti rozsudku, na jehož základě se dohoda o vině a trestu schvaluje.

Zákon také umožňuje podat ve dvou případech dovolání. Především v případě, kdy bylo porušeno právo na obhajobu. Dále se jedná o zcela specifický případ, kdy ministr spravedlnosti může podat dovolání. V první řadě je to z důvodů uvedených v zákoně. Dále pokud bylo napadeným rozhodnutím porušeno ustanovení trestního zákona nebo trestného poriadku týkající se podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Zákon však neuvádí, kdo je osoba oprávněná podat odvolání. Tímto problémem se zabýval Nejvyšší soud Slovenské

¹³ § 232 odst. 4, zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok

¹⁴ JELÍNEK, Jiří. *Bulletin advokacie: Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky související*. Praha: Česká advokátní komora, 2012, č. 10, s.19–24.

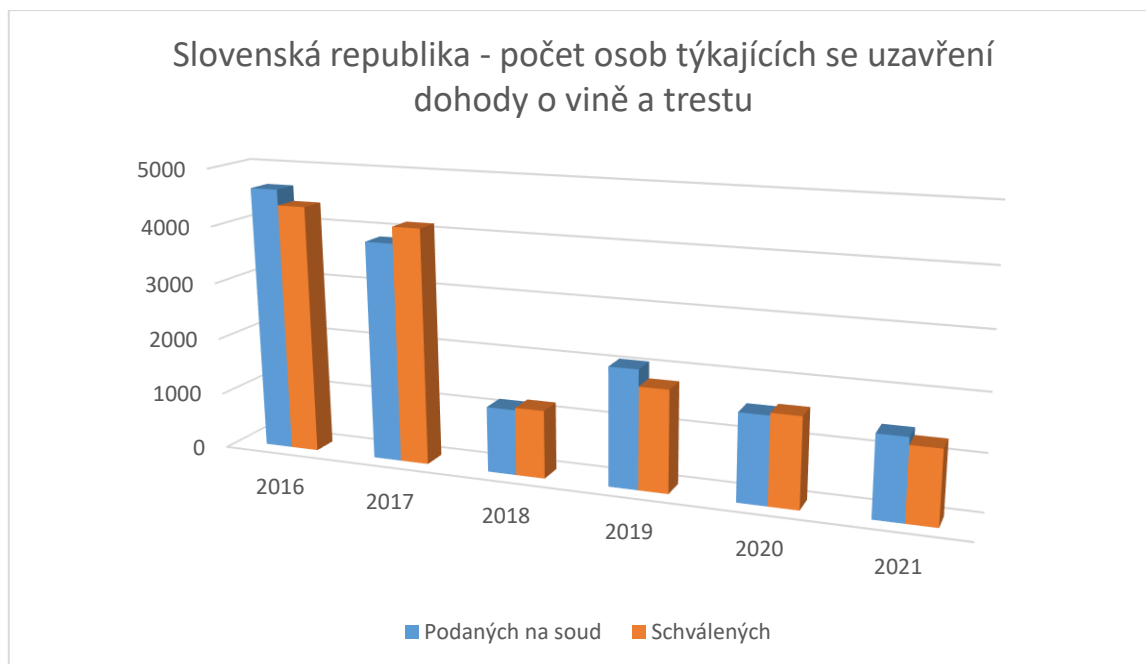
republiky. Dovolání může podat pouze ministr spravedlnosti v případě rozsudku soudu prvního stupně o schválení návrhu dohody prokurátora a obviněného o vině a trestu, který nabyl právní moci vyhlášením.¹⁵ V České právní úpravě je zavedeno ustanovení, které umožňuje podat opravný prostředek, kdy rozhodnutí soudu neodpovídá shodě obsahu dohody o vině a trestu mezi stranami.

Pokud lze porovnat využívání sjednaných dohod o vině a trestu mezi Českou republikou a Slovenskem, je třeba dodat, že se tento institut ujal lépe na Slovensku. Během prvního roku na Slovensku bylo uzavřeno celkem 1924 dohod. V roce 2020 bylo soudem schváleno 1576 dohod.¹⁶ Pro porovnání s Českou republikou je to o mnohonásobně vyšší. V Česku byly první rok po zavedení tohoto institutu schváleny pouze 3 dohody. V roce 2020 bylo uzavřeno 270 dohod. Rozdíl je dán především odlišnostmi před novelou trestního řádu přijatou zákonem č. 333/2020 Sb. ke dni 1. října 2020, neboť byly jednodušší odklony trestního řízení jako například zkrácené přípravné řízení nebo řízení před soudy prvního stupně, kde bylo možné rozhodnout trestním příkazem. Taktéž nebyla ve věci řešena nutná obhajoba. Další důležitou věcí je to, že nebylo možné uložit při sjednání dohody trest pod dolní hranicí trestní sazby. Nyní je taxativní výčet pro mimořádné snížení trestní sazby uveden v ustanovení § 58 odst. 1 až 3 trestního řádu a v ustanovení § 58 odst. 4 trestního řádu, kde je uvedeno, pod jakou hranicí trestní sazby nelze trest uložit. Novelou trestního zákona a trestního řádu lze očekávat zvýšení počtu uzavíraných dohod, což naznačuje statistika Nejvyššího státního zastupitelství týkající se podaných návrhů na uzavření dohod.¹⁷ V roce 2021 se počet uzavřených dohod o vině a trestu zvýšil na 656.

¹⁵ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2012, sp. zn. 3 Tdo 47/2012; nález Ústavného soudu ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 220/2011- 53.

¹⁶ Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za roky 2006-2021 [online]. [cit. 26.01. 2022]. Dostupné z: <<http://www.genpro.gov.sk/statistiky-12c1.html>>

¹⁷ Zpráva o činnosti SZ za rok 2020. [online]. [cit. 06.10.2021] Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/cinnost-nejvyssiho-zastupitelstvi/zpravy-o-cinnosti/zprava-o-cinnosti-za-rok-2020/>



Graf 1 - SR – uzavřené dohody

3.2 Spojené království Velké Británie a Severního Irsku

Spojené Království Velké Británie a Severního Irsku je rozděleno do třech právních systémů. Právní systém Anglie a Walsu, právní systém Skotska a právní systém Severního Irsku. Tyto právní systémy se od sebe příliš neliší. Jak bylo uvedeno na začátku této kapitoly, jde o Anglosaský model, postavený na právním systému common law. Právo zde tvoří rozhodnutí soudců, které se nazývají precedenty a jsou závazná pro další rozhodování soudců, zejména u nižších soudů. Trestní řízení v Anglii je označováno pojmem adversarial, což znamená, že jde o řízení, ve kterém jsou si obě strany rovny a soudu předkládají důkazy svědčící v jejich prospěch. Tento systém řízení lze srovnat s občanskoprávním řízením v České republice upraveným občanským soudním řádem, kde jsou si strany rovny a je rozhodováno na základě předložených důkazů a tvrzení.¹⁸

V Anglii a Walesu je trestní řízení rozděleno na fázi předsoudní a fázi soudní. Veřejnou žalobu zde zastupuje The Crown Prosecution Service (Královská služba veřejné žaloby, dále jen „CPS“), který se zabývá zejména zvláště závažnými trestnými činy. Trestní řízení vede již od samotného počátku vyšetřování. Policie,

¹⁸ RŮŽIČKA, Miroslav. *Role veřejné žaloby*. Právní rádce. 2000. č. 6, s. 26.

kteřá není na CPS závislá, rozhoduje v trestných činech méně závažných. Není tak závislá na veřejném žalobci jako policie v České republice, kdy dohled nad trestním řízením vykonávají státní zastupitelství. Zahájení trestního stíhání je však nutné ze strany CPS. V Anglii a Walesu je CPS rozděleno na 14 regionálních týmů a každou z těchto oblastí vede korunní prokurátor. Korunní prokurátor úzce spolupracuje s místními policejními složkami v oblasti trestní justice.¹⁹

Závazný předpis nazvaný *The Code for Crown Prosecutors* (Kodex pro korunní žalobce) stanoví důvody k zahájení trestního řízení.²⁰ Předpis obsahuje otázky, které odůvodňují postavení podezřelého před soudem a to zejména, zda je proti němu dostatek důkazů a zda je ve veřejném zájmu postavit podezřelého před soud. Pro splnění podmínky, aby bylo možné podezřelého postavit před soud je, aby byly otázky zodpovězeny kladně. *The Code for Crown Prosecutors* ukládá žalobci, aby při zvažování dalšího postupu ke zhodnocení posuzoval, zda můžou být opatřené důkazy použity v řízení před soudem, zda jsou důkazy spolehlivé, tj. jejich přesnost a integritu a zda jsou důvěryhodné. Jestliže důkazy obstojí, musí žalobce dále zhodnotit, zda je trestní stíhání ve veřejném zájmu.

K dalším okolnostem musí žalobce přihlédnout v rámci rozhodnutí, a to zejména k jednotlivým specifickým případům. Nutné je, aby přihlédl k závažnosti spáchaného trestného činu, k míře zavinění podezřelého, zejména zda šlo o úmyslné jednání, zda je podezřelý recidivista, zda se dá předpokládat pokračování v trestné činnosti, nebo zda podezřelý trpí duševní poruchou. Dále přihlédne k oběti, jaká míra újmy jí byla způsobena, dopad trestného činu na život oběti a mentální a fyzické zdraví. Dále žalobce přihlíží na věk pachatele, zejména zda dosáhl věku 18 let. Po provedeném posouzení výše uvedených kritérií může žalobce dospět k názoru, že podání žaloby je neúčelné a rozhodne o vypořádání se věci mimo hlavní líčení. Věc může být rozhodnuta v pravomoci policie nebo způsobem rozhodnutí CPS.

¹⁹ *Crown Prosecution Service* [online]. [cit. 02.10.2021]. Dostupné z: <http://www.cps.gov.uk>.

²⁰ *The Code for Crown Prosecution* [online]. [cit. 02.10.2021]. Dostupné z: <https://www.cps.gov.uk/publication/code-crown-prosecutor>.

Dalším způsobem trestního řízení v Anglii a Walesu je možnost sjednání dohody o vině a trestu nazvaný Guilty plea. Jde o angloamerickou právní kulturu, která je využívána v těchto státech. Tento institut je zakotven v článku 144 zákona Criminal Justice Act 2003²¹ a ve směrnici Reduction in Sentence for a Guilty plea 2017.²² Dohoda o vině a trestu spočívá v tom, že obviněnému, který se dozná k činu, je snížen trest pod minimální trestní sazbu, kterou zákon stanovuje. Pro obviněného je tedy výhodou, že čím dříve se k činu dozná o to větší snížení trestní sazby nebo dohodnutého trestu lze očekávat. Pokud se obviněný dozná v přípravné fázi trestního řízení, může mu být trest snížen až o jednu třetinu. Jestliže se obviněný dozná až ve fázi nařízení hlavního líčení, trest mu může být snížen o jednu čtvrtinu. O jednu desetinu je poté trest snížen dozná-li se obviněný po nařízení hlavního líčení. Další možností je místo přísnějšího trestu použít trest mírnější, jako jsou alternativní tresty. Za trestný čin vraždy trest snížit nelze. Zde je ukládán doživotní trest.

V případě, že se rozhodne obviněný uznat svoji vinu, sepíše za přítomnosti obhájce přiznání viny. V dokumentu uvede všechna fakta, která se týkají dané věci. Následně je dokument předložen žalobci a soudu, který rozhodne, zda na dohodu přistoupí či nikoliv. Všechny skutečnosti uvedené v přiznání musejí být ověřeny. Pokud jsou skutečnosti pravdivé, žalobce s doznáním viny obžalovaného souhlasí a podepíše dokument, který následně předají soudu. Jestliže obžaloba odmítne důvod dovolání a soudce se domnívá, že verze událostí předložena obžalobou je dostatečně závažnější než verze předložená obhajobou, proběhne zasedání bez poroty u korunního soudu a soudce rozhodne o faktech případu. Soudce je konečným arbitrem v otázce, zda je či není důvod žaloby přijat a je oprávněn odmítnout důvod, i když je akceptován obžalobou. Přiznání viny ze strany obžalovaného musí být dobrovolné a bez nátlaku ze strany žalobce,

²¹ *Criminal Justice Act 2003* [online]. [cit. 02.10. 2021]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/44/contents>.

²² *Reduction in Sentence for a Guilty plea* [online]. [cit. 02.10.2021]. Dostupné z: https://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Reduction-in-Sentence-for-Guilty-plea-Definitive-Guide_FINAL_WEB.pdf.

soudce nebo i právního zástupce, který se snaží pro obviněného sjednat nižší trest²³.

Další možností dohody mezi žalobcem a obviněným je institut nazývaný Charge bargaining. Jde o typ dohody, kdy se obviněný s žalobcem může dohodnout, že výměnou za doznání v nejdůležitějším skutku upustí žalobce od trestního stíhání ve skutcích ostatních. Obviněný se také může doznat k méně závažnějšímu skutku, než pro který je obviněn. Žalobce k takové dohodě přistupuje zejména v případech, kdy se důkazní situace jeví jako nedostačující pro odsouzení obviněného za těžší skutek a má tak jistotu, že bude potrestán alespoň za méně závažný trestný čin. Příkladem může být třeba trestný čin loupeže, kdy obviněnému nelze zcela značně prokázat odcizení věcí, proto může být obviněn z trestného činu ublížená na zdraví. Institut dohody o vině a trestu v Anglii a Walesu je založen na jiném právním systému než v České republice. I když jde o odlišný typ právní kultury, po novelizaci trestního řádu v České republice, se tento institut přiblížil k tomu, jak je využíván v Anglii a Walesu. Srovnání s jeho využíváním však je zcela odlišné. Soudní systém v Anglii je založen na zcela jiném systému, je tvořen nižšími soudy zvanými Magistrates Courts a vyššími korunními soudy Crown Courts. Soud parlamentní Supreme Court neboli zvaný Sněmovna lordů je Nejvyšším soudem. Téměř 90 % věcí je řešeno před nižšími soudy, kde jako žalobce působí policejní úředník a ten poté rozhodne, zda věc bude předložena vyššímu soudu – korunnímu. Trestní řízení je založeno především na řízení před soudy.

Z kriminálních statistik vedených u korunních soudů v roce 2020 vyplývá, že 35969 obžalovaných prohlásilo vinu, což je asi v průměru 78 % úspěšně uzavřených dohod o vině a trestu.²⁴ Za rok 2021 je ve statistikách uvedeno období od ledna do měsíce červen 2021 bylo schváleno 21384 dohod. Konečná statistika za rok 2021 bude uveřejněná v měsíci červen 2022.

²³ *Pleading Guilty* [online]. [cit. 03.10.2021]. Dostupné z: <https://www.defence-barrister.co.uk/is-it-ever-worth-pleading-guilty/Basis-of-plea>.

²⁴ *Criminal court statistics quarterly: April to June 2021* [online]. [cit. 08.02.2022] Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/statistics/criminal-court-statistics-quarterly-april-to-june-2021>

V České republice je k tomuto institutu přistupováno opatrněji. Od roku 2012 byly dohody uzavírány v desítkách případů. Lze očekávat, že novelou trestního řádu se bude počet uzavřených dohod zvyšovat zejména u zvláště závažných trestných činů. V roce 2021 bylo v České republice podáno 656 návrhů na uzavření dohody o vině a trestu ze stran státních zástupců. Velkou výhodou je i fakt, že se lze s obviněným dohodnout na snížení trestu, což nebylo před novelou trestního zákona možné. Kladně lze zhodnotit i možnost uzavřít dohodu o vině a trestu v rámci konání hlavního líčení.²⁵

²⁵ Zpráva o činnosti státního zastupitelství za rok 2020 ze dne 15.6.2021 4NZN 501/2021 s. 27–29.

4 Sjednání dohody o vině a trestu

Dohoda o vině a trestu byla zařazena novelou do trestního řádu. Je upravena v šestém oddílu v ustanovení § 175a a 175b. Dohodu o vině a trestu schvaluje odsuzujícím rozsudkem soud, z tohoto důvodu je tento institut zařazen mezi zvláštní způsoby řízení. Zákon stanoví podmínky, za kterých lze uzavřít dohodu o vině a trestu. Výsledky vyšetřování musí dostatečně prokazovat závěr, že se skutek stal, je trestným činem a spáchal jej obviněný. Státní zástupce může vést jednání o dohodě o vině a trestu s obviněným na základě vlastního podnětu nebo na návrh obviněného.

Sjednání dohody o vině a trestu je možné ve standardním přípravném řízení, ale i ve zkráceném přípravném řízení. Jedná se o ustanovení § 179b odst. 5 trestního řádu. Dohodovací řízení probíhá v rámci vyšetřování ve standardním přípravném řízení. Dle ustanovení § 161 odst. 1 trestního řádu se vyšetřováním označuje „*část trestního stíhání před podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupením věci jinému orgánu nebo zastavením trestního stíhání*“.²⁶ Státní zástupce předvolá obviněného k jednání o dohodě o vině a trestu a vyzoomí obhájce obviněného a poškozeného o čase a místu jednání. Poškozeného zároveň státní zástupce upozorní, že může nejpozději při prvním jednání uplatnit nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy, která mu byl trestným činem způsobena, nebo na vydání bezdůvodného obohacení, které obviněný získal na jeho úkor.

Jestliže se poškozený výslovně vzdá procesních práv, která mu zákon přiznává, poškozeného nevyrozumí²⁷.

Prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán je podmínkou sjednání dohody o vině a trestu. Na základě dosud opatřených důkazů a dalších výsledků přípravného řízení nesmí být důvodné pochybnosti o pravdivosti jeho prohlášení. Státní zástupce s obviněným sjednává dohodu o vině a trestu. Pokud

²⁶ JELÍNEK, Jiří. a kolektiv. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. s 914-915.

²⁷ § 175a odst. 2 zákona č.141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

se jedná o případ nutné obhajoby, musí být sjednána dohoda o vině a trestu za přítomnosti obhájce.

Trestní řád v daném případě stanovuje jedinou podmínku, která musí být splněna, aby státní zástupce mohl s obviněným uzavřít dohodu o vině a trestu a tou je prohlášení obviněného, že skutek spáchal. Nezbytným předpokladem, aby mohla být věc vyřízena mimo hlavní líčení je spolehlivé zjištění skutkového stavu.²⁸

Pokud jsou splněny zákonné podmínky pro uložení ochranného opatření, upozorní státní zástupce obviněného na možnost postupu uložit ochranné opatření samostatně. Jedná se o případ, že dojde k sjednání dohody o vině a trestu, kdy nebude ochranné opatření dohodnuto. Jestliže se důvody pro uložení ochranného opatření objevily až po podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu soudu, může státní zástupce postupovat bez tohoto upozornění.²⁹

Práva poškozeného, jako je vyjádření se k rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy, která byla poškozenému způsobena nebo k vydání bezdůvodného obohacení, jsou při sjednávání dohody hájena.

Sjednat dohodu bez přítomnosti poškozeného může státní zástupce sjednat v některých případech. Jedná se o případ, kdy se poškozený nedostaví k jednání, přestože byl řádně vyrozuměn. Dále může být dohoda sjednána bez přítomnosti poškozeného, pokud již nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na bezdůvodné obohacení již uplatnil, nebo pokud prohlásil, že ho uplatňovat nebude.

Státní zástupce se může za poškozeného dohodnout s obviněným o rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, a to do výše uplatnění nároku.³⁰ Poškozený má možnost se nechat v rámci sjednání dohody o vině a trestu zastupovat zmocněncem ve smyslu

²⁸ ŠČERBA, Filip. a kol. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Praha: Leges, 2012. s 22-23.

²⁹ § 175a odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

³⁰ § 175a odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

§ 50 odst. 1 trestního řádu. Výhodou pro poškozeného je, že se vyhne traumatizujícímu prostředí, a přesto plně uplatní svá práva.

Státní zástupce doručí opis dohody o vině a trestu obviněnému, jeho obhájci a poškozenému v případě, že dojde k jejímu sjednání. Poškozený však musí uplatnit řádně a včas své nároky v souladu s § 43 odst. 3 trestního řádu.

Poškozený je oprávněn navrhnout soudu uložení povinnosti obžalovanému nahradit v penězích škodu nebo nemajetkovou újmu, která byla poškozenému způsobena trestným činem. Nebo může navrhnout vydání bezdůvodného obohacení, které obžalovaný získal na úkor oprávněného trestným činem.

Jestliže nedojde ke sjednání dohody o vině a trestu, státní zástupce o tomto učiní záznam do protokolu. V dalším řízení se k prohlášení viny obviněným nepřihlíží.

Podnět k zahájení jednání o dohodě o vině a trestu může dát sám státní zástupce nebo i obviněný. Na sjednání dohody není právní nárok. Vždy závisí na statním zástupci, zda k dohodě přistoupí či nikoliv. Neshledá-li státní zástupce návrh obviněného důvodným, vyrozumí o svém stanovisku písemně obviněného, a pokud má obviněný obhájce, vyrozumí i jeho obhájce³¹. Trestní řád nijak neupravuje, zda mohou podněty ke sjednání dohody o vině a trestu dávat i jiné subjekty. Pokud se jedná o přípravné řízení, tak by mohl dát podnět na uzavření dohody o vině a trestu policejní orgán, který koná v přípravném řízení. Poté je na uvážení státního zástupce, zda k dohodě o vině a trestu přistoupí či nikoliv.

O průběhu jednání o dohodě o vině a trestu vyhotoví státní zástupce protokol, který založí do trestního spisu. V praxi již tento návrh na uzavření dohody o vině a trestu před policejním orgánem navrhuji obhájci před sdělením obvinění, kdy o vině prověřovaného není pochyb. Takovýto postup lze uplatnit v rámci zkráceného přípravného řízení konaného dle § 179b odst. 5 trestního řádu, kdy může státní zástupce sjednat dohodu o vině a trestu. Doručením návrhu na sjednání dohody o vině a trestu soudu v rámci zkráceného přípravného řízení,

³¹ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: *Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce o postupu státních zástupců v trestním řízení*. č. 9/2019 Pop, čl. 61 odst. 4 [online]. [cit.27.01.2022]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2021/07/9-2019-UZ.pdf>.

se zahajuje trestní stíhání.³² Z povahy věci je tento způsob sjednání dohody o vině a trestu snadnější a rychlejší než v rámci hlavního líčení.

4.1 Obsah dohody o vině a trestu

Obviněný, který učinil prohlášení o spáchání skutku a státní zástupce přistoupil k uzavření dohody o vině a trestu, můžou obě strany začít vyjednávat o podmínkách dohody. Předmětem vyjednávání nemůže být právní kvalifikace stíhaného skutku. Právní kvalifikace musí být v souladu se zjištěním skutkového stavu projednávané věci. Státní zástupce musí s obviněným, případně i jeho obhájcem dohodnout trest ve všech jeho náležitostech. Zejména druh trestu, výměr, případně jeho modalitu, způsob výkonu trestu, délku zkušební doby, náhradní trest odnětí svobody nebo i typ a rozsah přiměřených omezení a povinností. Do dohody o vině a trestu lze zahrnout i ochranná opatření, a to ochranné léčení nebo zabezpečovací detence.³³

Ustanovení § 175a odst. 6 trestního řádu uvádí obsahové náležitosti dohody o vině a trestu, které jsou pod písmeny a) až f) a i) náležitosti obligatorní. Náležitosti fakultativní jsou uvedeny pod písmeny g) a h) a uvádějí se pouze tehdy, jsou-li součástí sjednání dohody o vině a trestu.

Obligatorními náležitostmi dohody o vině a trestu jsou:

- označení státního zástupce, obviněného a poškozeného, poškozený je označen, pokud byl přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a pokud souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení
- datum a místo sepsání dohody o vině a trestu
- popis skutku, za který je stíhán obviněný, dále místo, čas a způsob spáchání trestného činu, popřípadě další okolnosti, za kterých k trestnému činu došlo, a to takovým způsobem, aby nemohlo dojít k záměně s jiným skutkem

³² TEXL, David. *Dohoda o vině a trestu uzavřena v hlavním líčení – Qui bono?* [online]. [cit. 25.09.2021]. Dostupné z: <https://www.pravni prostor.cz/>.

³³ ŠČERBA, Filip. a kol., *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*, Praha: Leges, 2012. s 30-31.

- označení trestného činu zákonným pojmenováním, dále uvedení příslušného ustanovení zákona a uvedení všech zákonných znaků, především těch, ze kterých vyplývá daná trestní sazba
- prohlášení obviněného o spáchání skutku, který je důvodem jeho stíhání a který je předmětem sjednané dohody o vině a trestu
- dohodnutý druh, výměru a způsob výkonu trestu, a to včetně délky zkušební doby v souladu s trestním zákoníkem, popřípadě lze uvést upuštění od potrestání včetně rozsahu přiměřených omezení a povinností, pokud to trestní zákoník umožňuje a pokud byly dohodnuty; dohoda o druhu a výměře trestu vychází z toho, jestli se jedná o zisk nebo o snahu o zisk majetkového prospěchu
- podpis státního zástupce, obviněného a obhájce, pokud byl přítomen při sjednávání dohody o vině a trestu, dále podpis poškozeného, pokud byl přítomen a souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení³⁴

Fakultativními náležitostmi jsou práva poškozeného na účasti při sjednávání dohody o vině a trestu, které se uplatní pouze, pokud byly dohodnuty. Jedná se především o rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, pokud bylo dohodnuto. Dále jde o ochranné opatření, pokud je však možné jeho uložení a pokud bylo dohodnuto.

4.2 Řízení o schválení dohody o vině a trestu

Předseda senátu přezkoumá návrh na schválení dohody o vině a trestu. Podle jeho obsahu a podle obsahu spisu nařídí předseda senátu veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu nebo rozhodne o odmítnutí návrhu. Návrh může být odmítnut pro závažné procesní vady, především pokud obviněný neměl při sjednávání dohody o vině a trestu obhájce, přestože ho dle zákona měl mít. Dále může předseda senátu návrh odmítnout z důvodů uvedených v ustanovení § 314r odst. 2 nebo může nařídít předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

³⁴ § 175a odst. 6 zákona č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

Předběžné projednání návrhu lze nařídit z následujících důvodů. Především se jedná o příslušnost věci jinému soudu nebo jde o přestupek nebo kárné provinění, které mají být postoupeny jinému správnímu orgánu. Dále se jedná o situaci, kdy existují okolnosti, které jsou důvodem k zastavení trestního stíhání nebo jeho přerušení. Dalším důvodem jsou okolnosti, které jsou důvodem podmíněného zastavení trestního stíhání či schválení narovnání.

V případě, že předseda senátu nepřistoupí ke schválení dohody, vyhotoví usnesení s vyznačením konkrétní vady nebo skutkových zjištění, na jejichž základě byl návrh na schválení dohody o vině a trestu odmítnut. Proti vydanému usnesení lze podat stížnost, jež má odkladný účinek. Věc je vrácena zpět do přípravného řízení ihned po nabytí právní moci usnesení o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Soud rozhodne o dalším trvání vazby, pokud je v ní obviněný umístěn. Před odebráním soudu k závěrečné poradě může státní zástupce vzít návrh na schválení dohody o vině a trestu zpět. Pokud dojde k zpětvzetí návrhu na schválení dohody o vině a trestu, věc je vrácena zpět do přípravného řízení.

Návrh na schválení dohody o vině a trestu se předběžně projedná v neveřejném zasedání. Předseda senátu nařídí o předběžném projednání návrhu veřejné zasedání, pokud to považuje pro rozhodnutí soudu za potřebné.³⁵

Soud rozhoduje o návrhu na schválení dohody o vině a trestu ve veřejném zasedání, kdy je obviněný předvolán předsedou senátu. Státní zástupce, obhájce obviněného i poškozený jsou vyzváni o době a místě řízení. Pokud má poškozený zmocněnce, je tento vyzván o veřejném zasedání. Obviněný a státní zástupce jsou stále přítomni veřejnému zasedání. Návrh na schválení dohody o vině a trestu je přednesen státním zástupcem. Obviněný se poté vyjádří k návrhu na uzavření dohody o vině a trestu.

Předseda senátu se dotáže obviněného, zda mu jsou známy podmínky uzavření dohody. Případně může i obviněného vyslechnout k dalším okolnostem. Dále umožní poškozenému, aby se vyjádřil ke skutečnostem, zejména ke škodě

³⁵ § 314o a 314p zákona č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

a uplatňovaným nárokům v rámci trestního řízení. Obviněný má nárok v průběhu veřejného zasedání odstoupit od dohody o vině a trestu, a to po dobu, dokud soud o návrhu státního zástupce nerozhodne.³⁶

4.3 Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Jak bylo uvedeno v kapitole 4.2, předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu probíhá zpravidla v neveřejném zasedání. Trestní řád ovšem umožňuje předsedovi senátu nařídit i veřejné zasedání, při kterém může vyslechnout obviněného nebo provést další důležité úkony mající vliv na jeho rozhodnutí.³⁷ Po předběžném projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu může soud rozhodnout různými způsoby. Zejména rozhodne o příslušnosti soudu, který je v dané věci kompetentní jednat. Dále může postoupit věc jinému orgánu. Jsou-li dány důvody dle § 171 odst. 1 trestního řádu. Trestní stíhání může zastavit (§ 172 odst. 1 trestního řádu), přerušit (§ 173 odst. 1 trestního řádu) nebo trestní stíhání podmíněně zastaví. Rozhodnout může i o narovnání věci.

Z důvodu závažných procesních vad může soud rozhodnout o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Jedná se především o situaci, kdy obviněný neměl při sjednávání dohody o vině a trestu obhájce, přestože ho dle zákona měl mít. Dalším důvodem neschválení dohody o vině a trestu je její nesprávnost nebo nepřiměřenost z pohledu jejího souladu se zjištěným skutkovým stavem nebo z hlediska druhu a výše navrženého trestu, popřípadě ochranného opatření. Dále se dohoda neschválí, pokud je nesprávně uveden rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. Soud rovněž neschválí dohodu o vině a trestu v případě, že byla závažně porušena práva obviněného při jejím sjednávání.³⁸

Státní zástupce a obviněný má proti rozhodnutí soudu v návrhu na předběžné projednání schválení dohody o vině a trestu podat opravný prostředek, kterým

³⁶ JELÍNEK, Jiří. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. s 914-915.

³⁷ § 314q zákona č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

³⁸ Fenykl J., Císařová D., Gřivna T., a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s 812-813.

je stížnost, jež má odkladný účinek, nejde-li o zastavení trestního stíhání. Stejně právo má i poškozený. Pokud usnesení o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu nabylo právní moci, věc se vrací do přípravného řízení.

4.4 Rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu

Rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu probíhá ve veřejném zasedání soudu. K veřejnému zasedání je předsedou senátu předvolán obviněný. Předseda senátu vyrozumí o místě a době zasedání státního zástupce a obhájce obviněného v případě, že je nutná obhajoba podmínkou. O veřejném zasedání se vyrozumí rovněž pouze zmocněnec poškozeného, pokud poškozený zmocněnce má. Stálá přítomnost obviněného a státního zástupce je při veřejném zasedání nutná, přičemž státní zástupce nemá možnost nechat se zastoupit právním čekatelem³⁹

Státní zástupce přednese návrh na schválení dohody o vině a trestu po zahájení veřejného zasedání. Poté je obviněný vyzván, aby se vyjádřil k návrhu. Státní zástupce se obviněného dotáže, zda rozumí obsahu sjednané dohody o vině a trestu, především, zda rozumí podstatě skutku, který mu je kladem za vinu. Dále musí být zřejmé, že obviněný rozumí právní kvalifikaci skutku a jaké trestní sazby stanoví zákon za daný trestný čin, který je spatřován v daném skutku.

Státní zástupce dále zjišťuje, zda obviněný učinil prohlášení o spáchání skutku, pro který je stíhán, zda prohlášení učinil dobrovolně a bez nátlaku a zda byl obviněný poučen o svých právech na obhajobu. Dále se dotáže, zda obviněný zná všechny důsledky sjednání dohody o vině a trestu, především, jestli se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení a zároveň jestli se vzdává práva podat odvolání proti rozsudku, kterým by soud dohodu o vině a trestu schválil. Dohoda o vině a trestu může být schválena výhradně v podobě, v jaké byla navržena ke schválení státním zástupcem. Soud nemůže do dohody nijak zasahovat, třeba zmírnit či zpřísnit navržený trest. Může však své výhrady oznámit státnímu

³⁹ ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Praha: Leges, 2012. s 32.

zástupci a obviněnému, odročit veřejné zasedání a vyčkat, zda strany předloží nové znění dohody o vině a trestu.⁴⁰

Proti rozsudku, který není v souladu s dohodou o vině a trestu, může obviněný podat odvolání. Právo na odvolání proti rozsudku má také poškozený, který uplatnil právo na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Odvolání je možné v případě nesprávnosti výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Toto neplatí, pokud v dohodě o vině a trestu souhlasil s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení a došlo v takové podobě ke schválení dohody. Soud neprovádí dokazování, může však vyslechnout obviněného a zajistit potřebná vysvětlení.

Pokud soud dohodu neschválí, vrátí věc usnesením do přípravného řízení. Důvodem neschválení může být nesprávný nebo nepřiměřený soulad se zjištěným skutkovým stavem nebo druh a výše navrženého trestu nebo ochranného opatření. Dále může být dohoda o vině a trestu nesprávná z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. Dalším důvodem je zjištění, že došlo k závažnému porušení práv obviněného při sjednání dohody o vině a trestu. Proti vydanému usnesení o vrácení věci do přípravného řízení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.

Kromě vrácení věci do přípravného řízení může soud také oznámit své výhrady státnímu zástupci a obviněnému. Státní zástupce a obviněný může navrhnout nové znění dohody o vině a trestu. Pokud nelze dosáhnout nového znění dohody o vině a trestu hned, soud veřejné zasedání odročí za účelem předložení nového znění dohody o vině a trestu. Soud vrátí věc do přípravného řízení, jestliže není ve stanovené lhůtě předloženo soudu nové znění dohody o vině a trestu. Než se

⁴⁰ Fenykl J., Císařová D., Gřivna. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s 813.

soud odebere k závěrečné debatě, má obviněný možnost odstoupit od dohody o vině a trestu.⁴¹

Skutečnost na právo odstoupení od dohody o vině a trestu při veřejném zasedání trestní řád neupravuje. Nález Ústavního soudu pod sp. zn. I. ÚS 1860/19 ze dne 4. února 2020 (viz kapitola 8) se ztotožňuje se stanoviskem Nejvyššího soudu a Nejvyššího státního zastupitelství. Obviněný od dohody o vině a trestu může odstoupit až do doby než se soud, který má dohodu schválit, odebere k závěrečné debatě. Ústavní soud se s tímto právním názorem ztotožňuje a neumožnění odstoupit od dohody o vině a trestu považuje za zásah do práva na spravedlivý proces podle z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.⁴²

4.5 Rozsudek o schválení dohody a trestu

Dohodu o vině a trestu schvaluje soud odsuzujícím rozsudkem, ve kterém uvede výrok o schválení dohody o vině a trestu a výrok o vině a trestu, případně ochranném opatření, v souladu s dohodou o vině a trestu. Pokud poškozený uplatnil nárok na náhradu škody v trestním řízení, případně náhradu nemajetkové újmy v penězích nebo vydání bezdůvodného obohacení, uvede v rozsudku i výrok o náhradě škody, který odpovídá řádně uplatněnému nároku poškozeného. V rozsudku soud stanoví obviněnému povinnost uhradit poškozenému vzniklou škodu nebo vydání bezdůvodného obohacení. Škoda může být v odůvodněných případech hrazena ve splátkách, jejichž podmínky určí soud. Jestliže nárok na náhradu vzniklé škody nebo náhrady nemajetkové újmy, případně vydání bezdůvodného obohacení není zcela prokázáno a dohadování o této náhradě by bylo třeba další dokazování, které by způsobilo podstatné protažení trestního řízení, soud odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních nebo na řízení před jiným příslušným orgánem.⁴³

⁴¹ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. s 1196.

⁴² *Nález ústavního soudu I. ÚS 1860/19* [online]. [cit. 01.10.2021]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-1860-19>.

⁴³ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. s 1198-1199.

Soud může v průběhu rozhodování, jsou-li k tomu dány důvody, rozhodnout o postoupení věci jinému orgánu, zastavit trestní stíhání zejména z důvodu neúčelnosti trestního stíhání, přerušit trestní stíhání, podmíněně zastavit trestní stíhání nebo rozhodnout o schválení narovnání. Pokud nelze obviněnému doručit předvolání k veřejnému zasedání, taktéž přerušit trestní stíhání.

Důvody k přerušení trestního stíhání jsou taxativně uvedeny v ustanovení § 173 odst. 1 písm. b) až f):

- pokud není možné obviněného postavit před soud z důvodu těžké choroby
- pokud obviněný není schopen chápat smysl trestního stíhání z důvodu duševní poruchy, která nastala až po spáchání činu
- pokud došlo k dočasnému vynětí obviněného z pravomoci orgánů činných v trestním řízení (§ 10) nebo pokud je jeho trestní stíhání dočasně nepřipustné z důvodu nedostatku souhlasu oprávněného orgánu
- pokud proběhlo již dříve řízení v dané věci proti stejné osobě, které skončilo pravomocným rozhodnutím o přestupku, a zároveň ještě neuplynula lhůta pro zahájení přezkumného řízení dle jiného právního předpisu, ve kterém může být rozhodnutí o přestupku zrušeno
- pokud byl obviněný vydán do ciziny, popřípadě vyhoštěn

Opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu je stížnost, kterou může podat jak státní zástupce na straně žalobce, tak i obviněný s poškozeným. Stížnost má odkladný účinek, vyjma přerušení trestního stíhání. Jestliže věc byla vrácena do přípravného řízení, ke sjednané dohodě o vině a trestu se nepřihlíží. Tímto není odepřeno právo obviněného sjednat novou dohodu se státním zástupcem, pokud státní zástupce na dohodu přistoupí.⁴⁴

Pokud je obviněný v průběhu řízení ve vazbě a soud nerozhodl o jeho propuštění, pokračuje vazba v přípravném řízení. Lhůta vazby však nesmí překročit nejvyšší přípustnou dobu.⁴⁵

⁴⁴ § 314r, § 314s zákona č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

⁴⁵ § 72a odst. 1 až 3 zákona č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

5 Novela trestního řádu

Mezi nejzásadnější změny po novele trestného řádu, která byla provedena zákonem č. 333/2020 Sb. s nabytím účinnosti od 1. října 2020, bylo upuštění od nutné obhajoby při sjednávání dohody o vině a trestu, neboť vždy byla nutnost mít při sjednání dohody o vině a trestu obhájce. Tím však není vyloučeno ustanovení § 36 trestního řádu týkající se nutné obhajoby. Další důležitou změnou je možnost sjednat dohodu o vině a trestu u všech trestných činů, tedy včetně zvláště závažných zločinů. Před novelou toto nebylo možné. Zvláště závažné zločiny jsou takové úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

Nově nelze sjednat dohodu o vině a trestu pouze v trestním řízení proti uprchlému dle § 175a odst. 8 trestního řádu, a to z důvodů prohlášení obviněného, že skutek spáchal. Dohodu nemůže podepsat za obviněného ani uzavřít ustanovený obhájce. Dále nelze sjednat dohodu o vině a trestu v trestním řízení proti osobám mladším osmnácti let, jak je uvedeno § 63 zákona o soudnictví ve věcech mládeže.⁴⁶ Výjimku však tvoří retroaktivní působení zákona, kdy dohodu o vině a trestu u mladistvých lze sjednat pouze v případě, že pachatel v průběhu trestního řízení dovršil věk 18 let a uzavření dohody o vině a trestu by bylo pro něj příznivější.

Státní zástupce má nově možnost označit obviněného za spolupracujícího, a to jak v obžalobě, tak v dohodě o vině a trestu. Tato možnost je zakotvena v ustanovení § 178a odst. 1 trestního řádu. Novelizace trestního řádu § 178a rozšířila o odst. 4, který upravuje možnost obviněného setrvat na svém doznání a dodržet své závazky i v dalším průběhu trestního řízení. Jedná se o případ, kdy jeho trestní stíhání skončí dříve než stíhání ostatních osob za zločin, ke kterému se zavázal. Povolit obnovu řízení v neprospěch spolupracujícího obviněného lze při porušení tohoto závazku. Je však nutné poučit o tom spolupracujícího obviněného.⁴⁷ Výhodou pro takového spolupracujícího obviněného může být

⁴⁶ KOCINA, Jan. Bulletin advokacie. Velká novela trestních předpisů: *Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Praha: Česká advokátní komora, 2020. č. 11, s. 19.

⁴⁷ § 178a zákona č. 141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

rychlost ukončení jeho věci, neboť zpravidla lze očekávat, že délka řízení při rozkrývání činnosti organizované skupiny bude trvat delší čas. Spolupracující obviněný má možnost výrazným způsobem ušetřit za vlastní náklady obhajoby.

Nové ustanovení § 206b, 206c a 206d trestního řádu uvádí, že předseda senátu má možnost v rámci konaného hlavního líčení navrhnout státnímu zástupci a obžalovanému uzavření dohody o vině a trestu, pokud o to projeví zájem. Podrobně je možnost uzavřít dohodu o vině a trestu v hlavním líčení věnována následná podkapitola.

5.1 Dohoda o vině a trestu uzavřená v průběhu hlavního líčení

Dohodu o vině a trestu lze dle novely trestního řádu sjednat po nařízení hlavního líčení nebo také v jeho průběhu. Předseda senátu může, po zvážení všech okolností v případě, dle ustanovení § 206a odst. 1 sjednat dohodu o vině a trestu. O možnosti takového postupu a důsledcích s tím spojených je obžalovaný poučen. Předseda senátu zjistí k takovému postupu stanovisko obžalovaného, státního zástupce a poškozeného, pokud je přítomen. Hlavní líčení je přerušeno v případě, že státní zástupce a obžalovaný mají zájem jednat o dohodě o vině a trestu, a to na nezbytně nutnou dobu.

Sjednání dohody je možné pouze mimo hlavní líčení. V případě nutnosti je hlavní líčeno odročeno. V hlavním líčení podává návrh na sjednání dohody o vině a trestu státní zástupce nebo obžalovaný, přičemž s návrhem nemusí předseda senátu souhlasit. Dohoda nemůže být sjednána proti vůli státního zástupce. Dokazování v rozsahu přiznaném obžalovaným se neprovádí v případě kladného rozhodnutí soudu. Soudem přijaté prohlášení viny nelze vzít zpět a nelze ani podat opravných prostředek proti skutečnostem uvedeným v prohlášení.

Na možnost uzavřít v počátku nařízeného hlavního líčení dohodu o vině a trestu upozorňuje doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc., který zmiňuje vyrozumění o zaslání obžaloby obviněnému ze strany předsedy senátu před novelizací zákona 333/2020 Sb. jejíž součástí není poučení o možnosti se státním zástupcem sjednat dohodu o vině a trestu. Po datu 1. října 2020 by tedy mělo být povinností předsedy senátu toto vyrozumění obviněnému zaslat i s poučením o možném sjednání dohody o vině a trestu se státním zástupcem, a to v případě, pokud bylo

hlavní líčení nařízeno před datem novelizace. Pokud tak nebylo provedeno před zahájením hlavního líčení, je povinen předseda senátu učinit a obviněného poučit o této možnosti. Nově má tedy možnost státní zástupce sjednat dohodu o vině a trestu po přednesení obžaloby.⁴⁸

Dalším zmiňovaným problémem je, že státní zástupce i obviněný může v průběhu hlavního líčení podat návrh na uzavření dohody o vině a trestu. Ze zákona však neplyne časový úsek, ve kterém lze dohodu o vině a trestu uzavřít. Dle doc. JUDr. Pavla Vantucha, CSc. jde o pochybení, neboť v případě, kdy bude u soudu prováděno dokazování a obviněný uzná, že důkazy svědčí pro uznání jeho viny, může v dané chvíli podat návrh na sjednání dohody o vině a trest, aby zmírnil trest než ten, který by mu hrozil vynesemím rozsudku soudu. Předseda senátu ani státní zástupce nemusí s návrhem na uzavření dohody o vině a trestu souhlasit, ale pokud by k tomu došlo, byl by upozaděn smysl institutu a z dohody by těžil jen obviněný.

V případě souhlasu obou stran na sjednání dohody o vině a trestu po zahájeném hlavním líčení, soud hlavní líčení přeruší nebo jej dokonce odročí. Po přerušení hlavního líčení u sjednané dohody mohou být přítomni jen státní zástupce, obviněný a obhájce, pokud jde o nutnou obhajobu a poškozený. V tomto případě by měla být zajištěna místnost, kde by se zúčastněné strany mohly k návrhu na sjednání dohody o vině a trestu vyjádřit. Jak uvádí doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc., praxe zná dvě varianty, jakým způsobem dohoda mezi zúčastněnými stranami po přerušení hlavního líčení probíhá. Jednou z možností je, že soudce případně senát opustí jednací místnost, kde se subjekty oprávněné ke sjednání dohody o vině a trestu mohou dohodnout na jejím znění. Tato varianta však není důstojná ohledně soudců, kteří musejí vyčkat na chodbě soudu, než se strany dohodnou.

⁴⁸ VANTUCH, Pavel. Advokátní deník. *K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby* [online]. [cit. 09.10.2021]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/06/k-dohode-o-vine-a-trestu-mezi-obzalovanym-a-statnim-zastupcem-po-predneseni-obzaloby/>.

Druhá varianta může nastat v opačném případě, kdy v jednací síni zůstane soudce případně senát a státní zástupce s obviněným případně s obhájcem se odeberou do prostor soudu, například na chodbu, a zde probíhá jednání na dohodě o vině a trestu. Tento případ je taktéž nepřilíš důstojný. V případě odročení hlavního líčení je sledován další problém, a to se zásadou efektivnosti trestního řízení. Cílem dohody o vině a trestu je zrychlit průběh řízení. Tím, že je věc odročena, dochází zcela k popření zásady efektivnosti. Bylo-li nařízeno hlavní líčení, mělo by proběhnout rozsáhlé dokazování, pokud možno bez odročení. Hlavní líčení bude zbytečně prodlouženo v případě, že bude provedeno odročení za účelem sjednání dohody o vině a trestu, ale ke sjednání nedojde. Institut dohody o vině a trestu nebude naplněn.⁴⁹

Poslední novinkou v rámci novelizace je prohlášení viny přímo v jednací síni soudu. Toto je zakotveno v ustanovení § 206a, § 206c trestního řádu. V průběhu hlavního líčení u soudu může obviněný v rámci prováděného výslechu prohlásit, že spáchal skutek, pro který je stíhán a který je obsažen v obžalobě, a že je vinen. Prohlášení musí být zcela dobrovolné a bez nátlaku. Potom soudce, případně předseda senátu poučí obviněného o tom, že pokud vinu prohlásí, nelze toto prohlášení vzít zpět. Pokud soud rozhodne, že prohlášení viny přijímá, v usnesení uvede, že dokazování v rozsahu, v jakém obžalovaný prohlásil vinu, neprovede a bude provedeno pouze ve zbylém rozsahu. Obžalovaný může být vyslýchán k obžalobě druhých osob.

5.2 Podmínky pro sjednání dohody o vině a trestu

Prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán, je podmínkou sjednání dohody o vině a trestu. Nesmí však existovat důvodné pochybnosti o pravdivosti prohlášení získané na základě opatřených důkazů a jiných výsledků přípravného řízení. Pokud se jedná o případ nutné obhajoby, sjednává státní zástupce dohodu o vině a trestu s obviněným za přítomnosti obhájce.

⁴⁹ VANTUCH, Pavel. Advokátní deník. *K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby* [online]. [cit. 09.10.2021]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/06/k-dohode-o-vine-a-trestu-mezi-obzalovany-m-a-statnim-zastupcem-po-predneseni-obzaloby/>.

Výsledky dosavadního vyšetřování musí dostatečně prokazovat závěr, že se skutek stal, že skutek je trestným činem a že jej spáchal obviněný. Tyto podmínky státní zástupce při prováděném vyšetřování zjišťuje, a to ať již před podáním obžaloby, sjednání dohody o vině a trestu nebo jiném rozhodnutí ve věci. Zjištění materiální pravdy ze strany státního zástupce, případně vyšetřovatele je nutné, aby následné vyšetřování pokračovalo a aby jeho výsledek byl dostatečným objemem podkladů potvrzujících či vyvracejících prohlášení obviněného.⁵⁰

Nezbytnou podmínkou při sjednávání dohody o vině a trestu je shoda obžalovaného a státního zástupce v otázkách viny. Strany se musí shodnout na všech bodech dohody o vině a trestu, tedy ohledně skutku a jeho právní kvalifikaci, trestu, případně ochranného opatření, a pokud je v rámci trestního řízení i součástí dohody poškozený, tak by se měli shodnout i na náhradě škody nebo vydání bezdůvodného obohacení. Podmínkou sjednání dohody o vině a trestu je prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán. Prohlášení ze strany obviněného při podpisu dohody o vině a trestu musí být svobodné a vážné vůle. O této skutečnosti je třeba obviněného ze strany státního zástupce, případně předsedy senátu soudu řádně poučit. Pokud by vůle nebyla vážná a svobodná, nedošlo by ke splnění zákonných podmínek pro uzavření dohody o vině a trestu (více kapitola 7).⁵¹

Odpovědné plnění podmínek při sjednávání dohody o vině a trestu ze strany státního zástupce, může prokázat neoprávněnost skepse kritiků institutu dohody o vině a trestu, kteří se na základě zkušeností ze zahraničí obávají, že důsledný přezkum pravdivosti doznání obviněného je spíše zbožným přáním zákonodárce.⁵²

⁵⁰ ŠČERBA, Filip a kol. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*, Praha: Leges, 2012. s 24-25.

⁵¹ Nález ústavního soudu I. ÚS 1860/19 [online]. [cit. 01.10.2021]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-1860-19>.

⁵² MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. 5. *Argumenty proti zavedení dohody o vině a trestu* [online]. [cit. 06.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/musil-dohody-pdf.aspx>.

6 Výhody a nevýhody zavedení institutu dohody o vině a trestu

Zavedení institutu dohody o vině a trestu má mezi odbornou veřejností své zastánce, kteří hodnotí změnu kladně, a to zejména z pohledu efektivnosti a ekonomičnosti. Druhá část zastánců tradičního trestního soudnictví hovoří o institutu dohody o vině a trestu velice kriticky a přirovnávají to ke kupčení se spravedlností. V následujících podkapitolách budou uvedeny jak výhody, tak nevýhody tohoto institutu.

6.1 Výhody zavedení institutu dohody o vině a trestu

Zákonodárce si při zavádění tohoto institutu slibuje zjednodušení trestního řízení zejména u složitějších případů, kdy je třeba provádět rozsáhlé dokazování. Obviněný svou vinu často popírá a jeho obhájce navrhuje provést další dokazování. Vzhledem k nastalé situaci, kdy je výsledek z pozice obou stran nejistý, přichází zvané dohodovací řízení, kdy si strany ujednají svoje možnosti v průběhu řízení a tím tak odpadne nákladné řízení a zjednoduší se důkazní situace, zejména tím, že se obviněný dozná a od žalobce očekává jako protihodnotu zmírnění trestu. Může mu být uložen takový druh trestu a v takové míře, který se ho dotkne co nejméně. Tato možnost byla státnímu zástupci umožněna novelou trestního zákoníku v ustanovení § 58 odst. 2 a odst. 3, kde je uvedeno mimořádné snížení trestu v rámci sjednání dohody o vině a trestu.

Velmi významnou roli také hraje posílení práva poškozeného v trestním řízení. Poškozený má reálnou šanci v rámci dohodovacího řízení, že se snáze dočká reálného odškodnění a že bude ušetřen dalšího soudního projednávání a nákladů s tím spojených. Obviněný se v dohodě o vině a trestu zavazuje uhradit škodu, kterou trestným činem způsobil a státní zástupce tak může v rámci návrhu na schválení dohody o vině a trestu vyčkat na uhrazení vzniklé škody a předložit návrh na uzavření dohody o vině a trestu předsedovi senátu až po její náhradě.

Výhodou může být sjednání dohody o vině a trestů u zvláště závažných zločinů, zejména u násilných trestných činů, protože oběť nebude muset vídat pachatele

při soudních jednáních, tím nebude muset čelit sekundární viktimizaci.⁵³ Velkým přínosem sjednat dohodu o vině a trestu bude v rámci páchané organizované trestné činnosti a na úseku hospodářské kriminality, která v rámci soudních řízení probíhá i několik let.

Další výhodou po novele zákona je zrušení nutné obhajoby při uzavírání dohody o vině a trestu, vyjma nutné obhajoby dle ustanovení § 36 trestního řádu. Pokud tedy obvinění neshledá důvod mít při sjednání dohody o vině a trestu obhájce, mít ho nemusí. To neplatí u zločinů a zvláště závažných zločinů, kdy je podmínkou nutná obhajoba.

6.2 Nevýhody sjednané dohody

Nevýhodou je základní koncepce tohoto institutu, který spadá do systému angloamerického práva, a tím je v rozporu s naší právní tradicí založenou na kontinentálním typu právní kultury. Dochází zde k nesouladu s některými základními zásadami trestního řízení. Odmítavé stanovisko k zavedení dohody o vině a trestu má prof. JUDr. Jan Musil, CSc., který se domnívá, že *„institut přináší mnoho nevýhod, které nejsou vyváženy těmi přednostmi, které zdůrazňují jeho příznivci. Dochází zde k porušení několika základních zásad trestního řízení“*.

Zásada oficiality obsažena v ustanovení § 2 odst. 4 trestního řádu, je projevem rovnosti stran před zákonem, ukládá povinnost orgánům činným v trestním řízení postupovat z úřední povinnosti, resp. činit zákonem předpokládané úkony, pokud jsou splněny dané podmínky bez ohledu na stanovisko a postavení dotčených osob. Stát má vůči subjektům trestního řízení vrchnostenské postavení, což v případě sjednávání dohody o vině a trestu nepřichází v úvahu, neboť jsou si obě strany v rámci dohodovacího řízení rovny.

Zásada vyhledávací a zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností obsažena v ustanovení § 2 odst. 5 trestního řádu ukládá orgánům činným v trestním řízení zjistit *„právně relevantní skutečnosti a vyhledat o nich důkazy i bez návrhu stran. Orgány činné v trestním řízení by měly především objasnit všechny skutečnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se*

⁵³ KOCINA, Jan. *Bulletin advokacie. Velká novela trestních předpisů: Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Praha: Česká advokátní komora, 2020. č. 11, s. 19.

trestní řízení vede. Doznání obviněného nezavazuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu“. Rozpor mezi dohodou o vině a trestu s touto zásadou je zjevný, když pro dohodu o vině a trestu je typické, že se dokazování v řízení před soudem omezuje na úplné minimum. Soud rozhoduje na základě prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán a státní zástupce s tímto souhlasí. Odpadá zjištění materiální pravdy. Orgány činné v trestním řízení hodnotí všechny důkazy z hlediska zákonnosti, pravdivosti a závažnosti. Jedná se o zásadu volného hodnocení důkazů dle ustanovení § 2 odst. 6 trestního řádu. V souvislosti s uzavřením dohody o vině a trestu orgány činné v trestním řízení hodnotí jen důkazy, na kterých se strany dohodly. Státní zástupce a obviněný předkládají soudu důkazy k danému skutkovému stavu. V tomto případě se však jedná o selektivní hodnocení některých důkazů, nejedná se tedy o volné hodnocení důkazů v pravém slova smyslu.⁵⁴

Zásady veřejnosti, ústnosti a bezprostřednosti podle § 2 odst. 10, odst. 11 a odst. 12 trestního řádu jsou také obsaženy v článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a článku 96 odst. 2 Ústavy a v § 6 odst. 1 zákona o soudech jsou dotčeny zejména proto, že podstatná část dohadování probíhá již v přípravném řízení. Schvalování dohody mezi státním zástupce a obviněným je neveřejné. Podstatou veřejného zasedání, případně hlavního líčení je možnost kontroly řádného výkonu soudnictví. Ústním výslechem svědků, znalců a obviněných před soudem se zase vytvářejí předpoklady pro zjištění materiální pravdy. V zásadě bezprostřednosti má soud rozhodovat na základě bezprostředního dojmu z řízení před ním provedeného a důkazy čerpat, pokud možno z pramene nejbližšího dokazované skutečnosti.⁵⁵

Další nevýhodu lze spatřovat ve formě dohody, kdy státní zástupce slíbí obviněnému za doznání se ke spáchanému skutku, že mu odměnou bude mírnější trest. Z pohledu některých autorů trestně právní judikatury lze jednání považovat

⁵⁴ MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. 5. *Argumenty proti zavedení dohody o vině a trestu*. [online]. [cit. 06.10.2021], dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/musil-dohody-pdf.aspx>.

⁵⁵ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2020. s 600-601.

za kupčení se spravedlností. Kritika dále směřuje k postavení stran a jejich rovnost před uzavíráním dohody o vině a trestu. Nelze státního zástupce a obviněného nazývat smluvními stranami, což podporuje dohadovací řízení v rámci občansko-právního řízení. V trestním řízení je vztah mezi státem a pachatelem trestného činu označován jako vrchnostenský, kdy stát vystupuje jako představitel veřejného zájmu. Dalším argumentem může být sociální nespravedlnost, kdy v rámci dohody o vině a trestu je zpravidla ukládán peněžitý trest, což je výhodné pro zámožné pachatele a nemožné pro ty chudé.⁵⁶

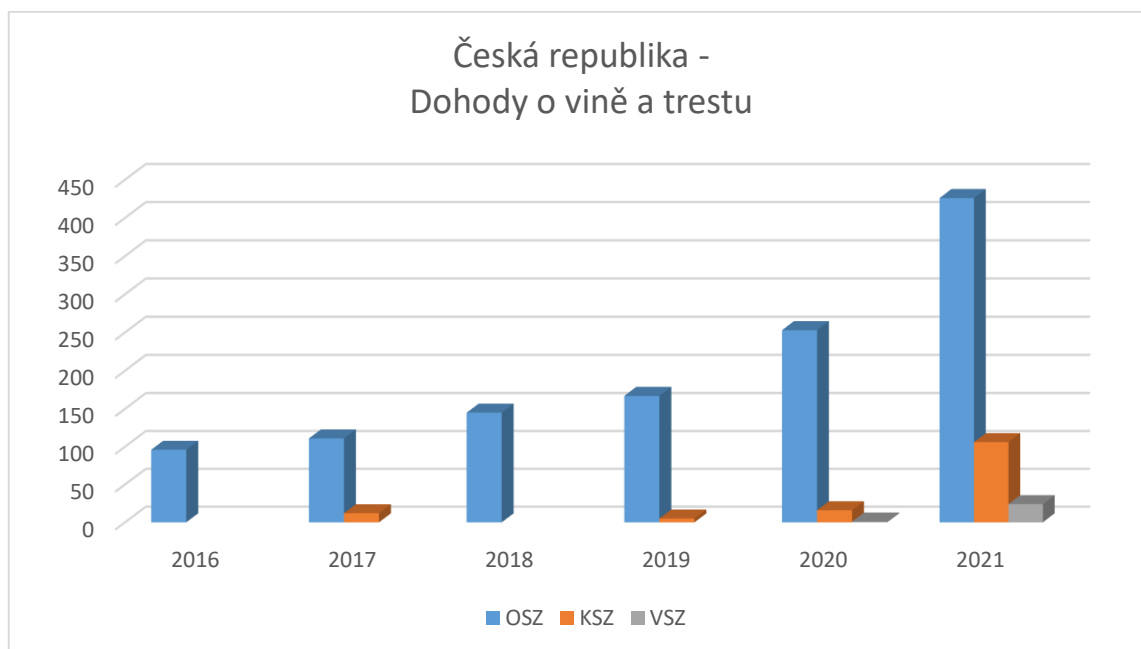
Přestože zmíněné nevýhody prezentovány odbornou veřejností jsou opodstatněné, lze se domnívat, že využívání institutu dohody o vině a trestu nalézá své místo v českém trestním řádu. Jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, dohody o vině a trestu se schvaluje odsuzujícím rozsudkem a je na soudci, případně předsedovi senátu, zda dohodu předkládanou státním zástupcem schválí či nikoliv. Využívání dohody o vině a trestu bude uplatňováno zejména u zločinů a zvláště závažných zločinů.

⁵⁶ MUSIL, Jan. Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. 5. *Argumenty proti zavedení dohody o vině a trestu* [online]. [cit. 06.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/musil-dohody-pdf.aspx>.

7 Využívání institutu dohody o vině a trestu v praxi

Dohoda o vině a trestu se v praxi dosud příliš nevyužívala. Před zavedením novely trestního řádu byly na první pohled jednodušší způsoby řešení. Příkladem jsou trestní příkazy. Rozhodnutí trestním příkazem je v tzv. samosoudcovských věcech procesně a administrativně jednodušší, méně zatíží orgány činné v trestním řízení. Dalším způsobem je zkrácené přípravné řízení využívané u trestných činů, jejichž horní hranice trestu nepřevyšuje tři roky. Tisková zpráva Nejvyššího soudu také zmiňuje nutnou obhajobu, která byla podmínkou u sjednání dohody o vině a trestu před novelou trestního řádu.⁵⁷

Následující graf uvádí, kolik přípravných řízení celkem skončilo podáním návrhu na schválení dohody o vině a trestu.



Graf 2 - ČR – uzavřené dohody

⁵⁷ Nejvyšší soud, Tiskové zprávy: *Rostoucí podíl ukládaných peněžitých trestů je důležitým úspěchem, musíme se zaměřit také na odklony v trestním řízení; nejsme spokojeni především s tím, jak pomalu se prosazuje dohoda o vině a trestu* [online]. [cit. 23.11.2021]. Dostupné z: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~TiskovezpravyNejvyssiho_soudu~Rostouci_podil_udelovanych_penezitych_trestu_je_dilcim_uspechem__musime_se_zamerit_take_na_odklony_v_trestnim_rizeni__nejsme_spokojeni_predevsim_s_tim__jak_pomalu_se_prosazuje_dohoda_o_vine_a_trestu~?openDocument&lng=CZ.

Zpráva Nejvyššího soudu z roku 2019 doporučuje uzavírání dohody o vině a trestu častěji u tzv. senátních (složitějších) věcí. Proto bylo po novelizaci zákona č. 333/2020 Sb. zavedeno ustanovení, kdy lze sjednat dohodu o vině a trestu u zvláště závažných trestných činů. Zákonodárce také upravil § 58 odst. 3 trestního zákoníku, kdy lze trest odnětí svobody uložit pod dolní hranici trestní sazby, je-li ukládán rozsudkem, kterým se schvaluje dohoda o vině a trestu. Ke zvýšení počtu uzavíraných dohod by mělo přispět Memorandum o součinnosti, které bylo uzavřeno dne 7. srpna 2018 mezi Nejvyšším státním zastupitelstvím a Českou advokátní komorou. Hlavním cílem Memoranda o součinnosti je podpora komunikace mezi obhájci a státními zástupci ze strany České advokátní komory. Tato komunikace by měla být zaměřena na co nejefektivnější využívání odklonů a uzavírání dohod o vině a trestu.

V předchozích letech komunikace mezi obhájci a státními zástupci vážla, a to zejména v otázce úniků informací, které mohly v rámci řízení zmařit nebo podstatně ztížit dokazování u hlavního líčení, pokud by nedošlo k uzavření dohody o vině a trestu. Strany by tedy mezi sebou měly dle článku II. Memoranda o součinnosti jednat profesně, eticky a v souladu se svými zákonnými povinnostmi. Třetí část Memoranda o součinnosti vyhodnocuje spolupráci mezi stranami. První vyhodnocení bylo provedeno v únoru roku 2020.

Za rok 2019 nebyla zaznamenána významně větší komunikace mezi státními zástupci a obhájci v oblasti využívání odklonů v trestním řízení a při přípravě a uzavírání dohod o vině a trestu. Někteří obhájci uvedli případy, kdy státní zástupci a soudy nechtějí přistupovat k podmíněnému zastavení trestního stíhání. Jedná se o trestní stíhání pro přečin ohrožení pod vlivem návykové látky. Dále jde o případ, kdy je přečinem dotčen veřejný zájem. Ze strany státních zástupců byly zaznamenány informace, že o Memorandu o součinnosti se dostatečně neví.⁵⁸

Po novelizaci zákonem č. 333/2020 Sb. se počet uzavíraných dohod o vině a trestu zvýšil až o trojnásobek. V roce 2021 bylo podáno celkem 656 návrhů

⁵⁸ KOCINA, Jan. *Velká novela trestních předpisů. Aktuální otázky dohody o vině a trestu. Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora, 2020. č. 11, s. 19.

na uzavření dohody.⁵⁹ Došlo zejména k častému využívání dohody o vině a trestu u zvláště závažných zločinů. Dohodou o vině a trestu byly schváleny dva případy zvláště závažného zločinu vraždy, kterými byl uložen doživotní trest. V prvním případě šlo o dvojnásobnou vraždu, která se stala v roce 2020 v měsících červenec a srpen. Muž postupně zavraždil dvě ženy se sexuálním motivem a v minulosti byl již za vraždu odsouzen. U soudu nakonec souhlasil s doživotním trestem. Druhý případ se odehrál v srpnu 2020 po žhářském útoku v Bohumíně, kde muž polil benzínem dveře bytu v panelovém domě, ve kterém bydlela jeho bývalá žena, a dveře následně zapálil. Po požáru v bytě přišlo o život 11 osob včetně 3 dětí. Obviněný přistoupil na uzavření dohody o vině a trestu, kdy přijal doživotní trest a soud uložil náhradu škody pozůstalým ve výši 19 milionu korun.

Ne vždy však dochází k uzavření dohody o vině a trestu u zvláště závažných zločinů jako jsou vraždy. V praxi je ze strany státního zástupce nemožné přistoupit na dohodu o vině a trestu, pokud obviněný nesouhlasí se skutkem, který je popsán v obžalobě. Státní zástupci odmítají – nemohou přistoupit k uzavření dohody o vině a trestu, pokud v rámci řízení před soudem obviněný sice formálně prohlásí vinu („prohlásí, že spáchal skutek“), ale de facto nesouhlasí se skutkem, který je popsán v obžalobě, neboť například, a to nezřídka, neguje subjektivní stránkou trestného činu, tedy odmítá úmyslné zavinění. Z kazuistiky – šlo například o trestný čin vraždy, kdy obviněný nožem záměrně bodl poškozeného, který následně zranění podlehl a obviněný se hájil tím, že neměl v úmyslu poškozeného usmrtit, a to ani v eventuálním úmyslu. Přitom ze skutkových zjištění, kterým jinak odpovídala i výpověď samotného obviněného, bylo zjevné, že pokud obviněný nožem s čepelí dlouhou 17 cm záměrně zaútočil na poškozeného a tohoto bodl do míst, kde jsou uloženy životně důležité orgány, tak musel vědět a také věděl, že jej takto může tímto jednáním usmrtit a pro případ, že u poškozeného takový následek nastane, s ním byl srozuměn (tzn. zjevně šlo přinejmenším o eventuální, tedy nepřímý úmysl podle § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku). Pokud tedy obviněný nesouhlasí i se subjektivní stránkou daného skutku a tím i trestného činu, nemohou, a tedy odmítnou státní zástupci

⁵⁹ *Statistické údaje z oblasti justice* [online]. [cit. 02.02.2022] Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>

za takové situace uzavřít dohodu o vině a trestu; ostatně takovou dohodu by zjevně nemohl schválit a také by ji neschválil ani příslušný soud (KS Brno). V takovémto dalším obdobném případě nakonec jmenovaný soud (KS Brno) po neuzavření dohody o vině a trestu právě pro absenci doznání obviněného v otázce subjektivní stránky u pokusu zločinu vraždy podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku k § 140 odst. 1 trestního zákoníku nepřijal ani obviněným u hlavního líčení učiněné prohlášení viny ve smyslu § 206c trestního řádu, a to právě pro absenci úplnosti prohlášení obviněného z hlediska jeho zavinění⁶⁰.

Na využívání institutu dohody o vině a trestu nahlíží veřejnost různě. Jde zejména o negativní stránku z pohledu veřejnosti. Je chápána tak, že se státní zástupce snaží dohadovat s obviněným na nějakém trestu a záměrně mu trest snižovat, čímž dochází k takzvanému kupčení se spravedlností. Jak již bylo v práci uvedeno, dohodu o vině a trestu lze sjednat až po řádném zhodnocení všech důkazů. Tedy jedná se o případy, kdy výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že se skutek stal, je trestným činem a že jej spáchal obviněný. Státní zástupce má jednat ve veřejném zájmu a to především, aby došlo ke spravedlivému, rychlému a účinnému potrestání pachatele trestného činu. Cílem není to, aby si státní zástupci nebo soudy ulehčovali práci, ale aby bylo trestní řízení co nejefektivnější a bylo ukončeno během jednoho hlavního líčení, než aby se případ protáhl na rok a více. Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce o postupu státních zástupců v trestním řízení č. 9/2019 čl. 61 stanovuje pravidla po uzavírání dohody o vině a trestu, kterými je státní zástupce povinen se řídit.

⁶⁰ Osobní rozhovor se státním zástupcem krajského státního zastupitelství v Brně – pobočky v Jihlavě, JUDr. Jiří Morava

8 Příslušná kazuistika

Nález Ústavního soudu I. ÚS 1860/19 ze dne 4. února 2020 se týká problematiky uzavření dohody o vině a trestu na základě projevu svobodné vůle při podpisu dohody. Ústavní soud se zabýval podanou stížností proti rozsudku okresního soudu v Karlových Varech, kterým bylo zasaženo do práva stěžovatelů na spravedlivý proces, garantovaného čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Dohoda o vině a trestu mezi obviněnými a státní zástupkyní byla schválena. Rozsudkem byli obvinění uznáni vinnými ze spáchání několika trestných činů. Trest odnětí svobody byl uložen v délce pět let. Stěžovatelé (obvinění) podali k Ústavnímu soudu stížnost, ve které napadali rozhodnutí okresní státní zástupkyně. Vůle stěžovatelů nebyla při podpisu dohody o vině a trestu vážná a svobodná. Nedošlo tedy ke splnění zákonných podmínek pro uzavření dohody. Aby mohlo dojít k uzavření dohody o vině a trestu mezi obviněnými a státní zástupkyní, nebyly, dle sdělení stěžovatelů, splněny všechny zákonem stanovené podmínky. V protokolu o veřejném zasedání zcela chybí prohlášení stěžovatelů, že skutek, pro který jsou stíháni, spáchali. Schválením dohody o vině a trestu došlo k zásahu do základních práv a svobod stěžovatelů. Důvodem podepsání dohody bylo dle stěžovatelů pouze propuštění z vazby.

Ústavní soud se dále ztotožňuje s vyjádřením Nejvyššího státního zastupitelství, které se týká přezkoumání, zda došlo při sjednávání dohody o vině a trestu k porušení práv stěžovatelů. Spis byl přezkoumán dle § 314o odst. 1 trestního řádu předsedou senátu, poté také samosoudcem dle § 314c odst. 2 trestního řádu. Porušení práv je zjištělné při dotazování stěžovatelů ve veřejném zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu dle § 314q odst. 3 trestního řádu. Obviněným musí být položeny tři okruhy otázek. První je zaměřen na zjištění, zda obvinění učinili dobrovolně a bez nátlaku prohlášení o tom, že spáchali skutek, pro který jsou stíháni a zda byl poučen o svých právech na obhajobu. Princip rovnosti zbraní, který vyplývá z čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod lze považovat za právní základ pro přiznání oprávnění obviněných odstoupit od sjednané dohody o vině a trestu. Podle Nejvyššího státního zastupitelství by se tento princip měl také projevit v poskytnutí možnosti obviněným odstoupit od dohody o vině a trestu, pokud zatím soud dohodu

neschválil odsuzujícím rozsudkem. Nejvyšší státní zastupitelství je tedy názoru, že obviněný má možnost od dohody o vině a trestu odstoupit až do okamžiku, kdy se soud odebere k závěrečné poradě.

Z vyjádření Nejvyššího soudu vyplývá, že dohoda o vině a trestu řeší několik specifík. Zprvu jde o to, že se jedná o dohodu, při které jsi, jsou obě strany rovny. Jedna strana druhé nesmí diktovat, co musí konat. Soud by měl být poté pojistkou a dohlédnout na to, že je dohoda o vině a trestu sjednána správně (tzn. důvodně a za splnění všech zákonných podmínek) a vyjadřuje pravou a skutečnou vůli obviněného. Nesmí přistoupit na dohodu stran, pokud je dohoda svým obsahem nesprávná nebo nezákonná. Dohodu o vině a trestu by měl obviněný sjednat se všemi znalostmi a vědom si důsledků s ní spojených. Nejvyšší soud dále vytýká okresnímu soudu postup, kdy obrátil smysl v rámci předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Ke zjištění, zda byla dohoda o vině a trestu uzavřena svobodně a vážně, by zcela jistě stačilo přehrát záznam z jednání o dohodě o vině a trestu z přípravného řízení, čímž by dospěl k závěru, že tato vůle ze strany stěžovatelů nebyla svobodná a vážná. Obviněný nechtěl přistoupit k uzavření dohody o vině a trestu v takovém znění v jakém byla dohoda schválena. Protokol o jednání má mít nejdříve monologickou část, následně navazuje dialog, v němž se má soud dotazovat obviněného na tři okruhy otázek dle ustanovení § 314q odst. 3 trestního řádu. Otázky do protokolu o veřejném zasedání nebyly stěžovateli v rámci jeho výslechu kladeny. Okresním soud se ani nezabýval dalšími parametry výslechu obviněného, a to na majetkové, rodinné poměry, jeho dosavadní způsob života, chyběla i monologická část výslechu. Smyslem výslechu má být dle Nejvyššího soudu, aby poskytl úplný a jasný obraz o skutečnostech důležitých pro trestní řízení. Nejvyšší soud spatřuje další pochybení okresního soudu v tom, že došlo k porušení principu *nemo tenetur se ipsum accusare* (nikdo není povinen obviňovat sám sebe). Souhlas dávaný obviněným ke sjednání dohody o vině a trestu pod tlakem, že pokud bude souhlasit s podmínkami uvedenými v dohodě, bude propuštěn z vazby, kde se stěžovatel v dané chvíli nacházel, je nepřipustným donucením obviněného. Orgány činné v trestním řízení by měli tedy zjistit subjektivní hledisko

obviněného, jak on sám vnímá situaci, nikoliv objektivně vytvořené prokázání situace.

Postup a závěry okresního soudu jsou tedy dle Nálezu Ústavního soudu v nesouladu s požadavky na postup při uzavírání dohody o vině a trestu. Okresnímu soudu je vytýkáno nedostatečné zjištění svobodné vůle stěžovatelů při uzavírání dohody a trvání vůle na schválení dohody. Při schvalování dohody o vině a trestu se okresní soud musí vždy přesvědčit, jaké důvody vedly k uzavření dohody a zároveň že obviněný je srozuměn z toho plynoucích následků. Okresní soud musí být také přesvědčen o tom, že hlavním důvodem k uzavření dohody o vině a trestu není snaha obviněného dostat se z vazby, jak tomu bylo v daném případě, a je si vědom dalších následků týkajících se uzavřené dohody.⁶¹

⁶¹ *Nález ústavního soudu I. ÚS 1860/19* [online]. [cit. 01.10.2021]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-1860-19>.

9 Návrhy de lege ferenda

Od října 2020, kdy proběhla novelizace trestního řádu, bylo provedeno několik významných změn, které byly průběžně připomínány v rámci konajících seminářů pořádanými Nejvyšším soudem a Nejvyšším státním zastupitelstvím. V rámci uzavírání dohody o vině a trestu byla z trestního řádu vyjmuta nutná obhajoba, bez které nebylo možné dohodu sjednat. Nově lze uzavřít dohodu o vině a trestu u zvláště závažných zločinů. Dohodu o vině a trestu je také po novu možné sjednat na počátku hlavního líčení u soudu. Po více než roce, je zřejmé, že těmito změnami se zvýšil počet uzavíraných dohod. Přesto by bylo možné doplnit další návrhy de lege ferenda.

V rámci vyšetřování zločinů a zvláště závažných zločinů je obviněným nabídnuta možnost spolupracujícího obviněného a za spolupráci při rozkrytí organizovaného zločinu umožňuje až mimořádné snížení trestu odnětí svobody. V praxi se někteří obvinění odvolávají na své doznání, které učinili jako zadržení podezřelí, případně i jako osoby podávající vysvětlení, v první fázi přípravného řízení. Proto by měl být v § 178a odst. 1 písm. a) trestního řádu pojem přípravné řízení nahrazen pojmem vyšetřování. De lege ferenda by bylo vhodné, aby v § 178a odst. 1 písm. a) trestního řádu měl spolupracující obviněný povinnost zavázat se, že podá jak ve vyšetřování, tak i v řízení před soudem úplnou a pravdivou výpověď o skutečnostech uvedených v § 178a odst. 1 trestního řádu.⁶²

Další sporná věc z praxe se týká více obžalovaných v jedné věci. Jestliže jeden z obžalovaných prohlásí vinu za skutek, z něhož byl obžalován a hodlá přistoupit společně se státním zástupce na uzavření dohody o vině a trestu. Pak předseda senátu uvedl, že *„obžalovaný XY bude po odročení hlavního líčení vyslýchán jako svědek“*. Toto sdělení nemá oporu v trestním řádu. Doc. JUDr. Pavel Vantuch uvádí, že *„prohlášení obžalovaného, že je vinen skutkem, z něhož je obžalován, není důvodem ke změně jeho procesního postavení. Obžalovaný, který prohlásí, že je vinen skutkem, z něhož je obžalován, nemůže být v dalším průběhu hlavního*

⁶² VANTUCH Pavel, *K možnosti využití institutu spolupracujícího obviněného v dohodě o vině a trestu* [online]. [cit. 17.1.2022]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/10/08/k-moznosti-vyuziti-institutu-spolupracujiciho-obvineneho-v-dohode-o-vine-a-trestu/>.

líčení vyslýchán jako svědek k účasti jiných osob na spáchaném skutku, ohledně kterého prohlásil vinu. Soud jej může vyslýchat pouze jako obžalovaného.“ V případě, že by byl vyslechnut takový obžalovaný jako svědek, znamenalo by to závažné procesní pochybení. Při rozhodování by soud k tomuto výslechu nemohl přihlídnout vzhledem k tomu, že by se jednalo o neúčinný úkon.⁶³

Jiný názor na výše uvedenou věc mají státní zástupci, kdy jsou toho názoru, že ten, na něhož nebyla podána obžaloba, ale byl podán návrh soudu na schválení dohody o vině a trestu, nemůže být z logiky věci obžalovaným. Zároveň jde o otázku ztráty procesní použitelnosti výpovědi obviněného učiněné jím v přípravném řízení v řízení před soudem a také o důkazní hodnotu odvíjející se od jiného procesního postavení – tzn. výpověď obviněného oproti výpovědi svědka (pozn. samozřejmě při současném respektování zásady volného hodnocení důkazů soudem jednotlivě i v jejich souhrnu). Trestní řád nevylučuje možnost věc společného trestního řízení před podáním obžaloby rozdělit, kdy jeden z obžalovaných hodlá se státním zástupcem uzavřít dohodu o vině a trestu a ostatní spoluobvinění ve stejné trestní věci na dohodu o vině a trestu nepřistoupí (popřípadě ji s nimi nehodlá uzavřít státní zástupce), je na ně podána obžaloba a věc je projednávána u příslušného soudu v hlavním líčení. Původnímu spoluobviněnému, u něhož byla ve věci vyloučené k samostatnému projednání případně již i pravomocně soudem schválena dohoda o vině a trestu, jako svědkovi svědčícímu proti jeho původním spoluobviněným v rámci probíhajícího hlavního líčení v původní věci, hrozí možné trestní stíhání za uvedení nepravdy nebo skutečností, které mají podstatný význam pro rozhodnutí věci. Obviněnému za uvedení nepravdivých skutečností, které mají podstatný vliv na rozhodnutí ve věci, pokud nikoho křivě neobviní, nehrozí žádný postih.

Vhodné by bylo zavést do trestního řádu *de lege ferenda* takovou právní úpravu, aby obviněný, případně odsouzený na základě dohody o vině a trestu vypovídal proti spoluobviněným před soudem v postavení svědka a jeho původní výpověď z přípravného řízení učiněná jím ještě v procesním postavení obviněného,

⁶³ VANTUCH Pavel, *K možnosti využití institutu spolupracujícího obviněného v dohodě o vině a trestu* [online]. [cit. 17.1.2022]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/10/08/k-moznosti-vyuziti-institutu-spolupracujiciho-obvineneho-v-dohode-o-vine-a-trestu/>.

aby měla za takto dané situace stejnou procesní použitelnost jako svědecká výpověď (možnost jejího čtení a předestírání u hlavního líčení za stejných podmínek, jako je tomu u výpovědí učiněných v přípravném řízení v procesním postavení svědka za splnění všech zákonných podmínek). To by ovšem naráželo na shora uvedené ohledně jiné možnosti nemluvit pravdu, pokud jde o svědka naproti tomu, pokud jde o obviněného.

Nyní je výše uvedené v případech potřeby v praxi řešeno tak, že ve věci, která byla vyloučena v přípravném řízení ze společného řízení k samostatnému projednání za účelem uzavření dohody o vině a trestu, je s obviněným tato dohoda o vině a trestu uzavřena a tato je následně navržena ke schválení soudem, vždy až poté, co je takový obviněný v původní věci vyslechnut v procesním postavení svědka. Tím je v původní věci pro další průběh tohoto trestního řízení zajištěna neměnnost procesního postavení původního spoluobviněného – tedy nyní svědka, v kterémžto procesním postavení tento svědek následně vypovídá i u hlavního líčení s tím, že jeho svědecká výpověď z přípravného řízení je u hlavního líčení procesně použitelná, zatímco jeho původní výpověď učiněná jím ještě v procesním postavení obviněného (spoluobviněného) před vyloučením jeho věci k samostatnému projednání, procesně použitelná není, a to zejména s ohledem na jiné limity uvádění pravdivých skutečností odvíjejících se od jiného procesního postavení (viz shora)⁶⁴.

Do trestního řádu by bylo dále vhodné de lege ferenda začlenit speciální ustanovení, dle něhož by státní zástupce měl možnost se dle vlastního uvážení rozhodnout, zda pro účely jednání o dohodě o vině a trestu mezi ním a obviněným, zvolí poškozeným společného zmocněnce poškozených. Jde zejména o případy trestných činů majetkových a trestné činy hospodářské; zejména pokud by u nich byla dána věcná krajská příslušnost, kde nezřídka bývá poškozených více – od několika desítek přes stovky až po tisíce. Zákonodárce nikde neuvádí, co se rozumí pojmem „mimořádně vysoký počet poškozených“ uvedený v ustanovení § 44 odst. 2 trestního řádu. V současné právní úpravě má možnost určit

⁶⁴ Osobní rozhovor se státním zástupcem krajského státního zastupitelství v Brně – pobočky v Jihlavě, JUDr. Jiří Morava

společného zmocněnce poškozeným pouze předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Soudce ovšem nemusí mít stejný pohled na věc jako státní zástupce, přičemž z hlediska nerezignování na zájmy poškozeného je zřejmé, že pokud se větší počet poškozených po vyrozumění rozhodne zúčastnit jednání o dohodě o vině a trestu, nastane praktický problém, kde takové jednání vůbec provést. Při počtu nad dvacet či třicet poškozených státní zastupitelství nejsou vybavena tak jako soudy jednacími síněmi a provedení takového jednání za účasti všech poškozených by mohlo být faktickým problémem; zároveň je nepochybné, že o „mimořádně vysokém počtu poškozených“ se u věcí v krajské příslušnosti nedá řádově uvažovat, je-li poškozených od padesáti do sta⁶⁵.

Dohodu o vině a trestu na Slovensku lze uzavřít v širším pojetí, než je tomu v českém právním řádu. Český trestní řád nezná provedenou úpravu v zákoně, kde je možné uzavřít dohodu o vině a trestu, kdy obviněný přizná vinu jen z části, anebo dojde k uznání viny, ale nedojde ke shodě ohledně trestu.⁶⁶ Trestní řád v České republice takový to možný postup neupravuje. Pokud se státní zástupce s obžalovaným na výši trestu nedohodnou, podává státní zástupce obžalobu. De lege ferenda by bylo vhodné podobnou úpravu zakotvit i do českého trestního řádu, jelikož by se rozšířil okruh situací, kdy by bylo možné tento typ odklonu využít. Zároveň by o výši trestu rozhodoval soud.

⁶⁵ Osobní rozhovor se státním zástupcem krajského státního zastupitelství v Brně – pobočky v Jihlavě, JUDr. Jiří Morava

⁶⁶ § 232 odst. 4, zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok

Závěr

Dohoda o vině a trestu, kterou zákonodárce zavedl do českého trestního práva založeného na kontinentálním typu právní kultury, pochází z anglosaského práva. Z počátku nepřinesl tento institut očekávání, která si sliboval. Tím měla být zejména rychlost a hospodárnost trestního řízení. Kritika na zavedení dohody o vině a trestu přišla ze strany odborné veřejnosti. Nejčastěji byla zmiňována skutečnost, že dochází k potlačení některých základních zásad trestního řízení. Mezi ně patří zjištění zásady materiální pravdy, zásada legality, zásada volného hodnocení důkazů, zásada oficiality a zásada vyhledávací. Dále bylo vytýkáno, že novelizace trestního řádu zákonem č. 193/2012 Sb. s účinností od 1. 9. 2012, byla přijata rychle, bez odborné diskuze. Zatím co na Slovensku proběhla rekodifikace trestního řádu, český zákonodárce institut dohody o vině a trestu vložil do trestního zákona a trestního řádu, aniž by vzal v úvahu výše zmíněné zásady trestního řízení.

Výsledky po dobu let 2012 až 2019 nepřinesly jednoznačné navýšení počtu schválených dohod o vině a trestu. Největším problémem bylo, že trestní řád umožňuje jednodušší způsob, jak trestní věci vyřídit, a to zejména odklony, jako je podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání nebo zkrácené přípravné řízení. Příkladem může být trestní řízení ukončené trestním příkazem, o kterém rozhoduje samosoudce.

Až po osmi letech zákonodárce reagoval na námitky odborné veřejnosti, zejména na zprávy Nejvyššího soudu a Nejvyššího státního zastupitelství a novelizací zákona č. 333/2020 Sb. provedl změnu v trestním řádu, zejména v možnosti uzavřít dohodu o vině a trestu u všech trestných činů, tedy i zvláště závažných zločinů. Státním zástupcům dal možnost k mimořádnému snížení trestu při sjednání dohody, což je pro obžalovaného velkou motivací.

Dohodu o vině a trestu je možné uzavřít také v hlavním líčení, kdy obžalovaný je předsedou senátu poučen, že je takový postup možný a zároveň mu sdělí důsledky s tím spojené. Předseda senátu následně zjistí stanovisko obžalovaného, státního zástupce a poškozeného, pokud je přítomen.

Těmito zásadními změnami se institut dohody o vině a trestu přiblížil slovenské právní úpravě, kde se také lépe ujal než v České republice.

Dohoda o vině a trestu je využívána zejména v trestních řízeních o zvláště závažných zločinech, kde trestní řád jinou možnost odklonu v účinné úpravě nenabízí. Využívání tohoto institutu lze spatřovat i pohledem na statistiku. Od účinnosti novely k 1. říjnu 2020 bylo do konce roku 2021 podáno 656 návrhů na uzavření dohod o vině a trestu. Pro porovnání s přechozími roky, bylo v roce 2021 schváleno trojnásobně více dohod o vině a trestu. U zvláště závažných trestných činů bylo v roce 2021 schváleno 130 dohod a lze předpokládat, že tento způsob trestního řízení bude využíván častěji. Zda se dohody o vině a trestu v České republice budou nadále zvyšovat, bude záležet i na státních zástupcích, neboť jde o fakultativní prvek trestního práva a na nich bude záležet, zda k dohodě přistoupí či nikoliv.

Je zcela nepochybné, že dohoda o vině a trestu v českém trestním řádu nachází své uplatnění a postupně začíná naplňovat očekávání zákonodárců před zavedením tohoto institutu.

Seznam zkratk

MS	Ministerstvo spravodlnosti
SR	Slovenská republika
KS	Krajský soud
KSZ	Krajské státní zastupitelství
OSZ	Okresní státní zastupitelství
SZ	Státní zastupitelství
ÚS	Ústavní soud
VSZ	Vrchní státní zastupitelství

Seznam použité literatury a zdrojů

Monografie

Fenykl J., Císařová D., Gřivna T., a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0.

KOCINA, Jan. Bulletin advokacie, Velká novela trestních předpisů: *Aktuální otázky dohody o vině a trestu*. Praha: Česká advokátní komora, 2020, č. 11. ISSN 2571-3558.

JELÍNEK, Jiří. Bulletin advokacie: *Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící*. Praha: Česká advokátní komora, 2012, č. 10. ISSN 1210-6348.

JELÍNEK J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*, Leges, 2020. ISBN 978-80-7502-395-7.

PROKEŠ, Jaromír. *Praktické problémy aplikace inštitútu dohody o vine a treste*. Justičná revue, 2011. Roč. 63, č. 12. ISSN 1335-6461.

ŠČERBA, Filip. *Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-808-7576-304.

ZÁHORA, Jozef. *Aktualne problemy pripravneho konania trestneho: zbornik prispevkov z celoštátnej vedeckej konferencie s medzinarodnou učasťou konanej dňa 3. aprila 2014*. ŠMÁTRALA, Jaromír: *Aplikačné problémy dohody o uznanie viny a prijatí trestu v prípravnom konaní*. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-030-7.

Zákonná úprava

Zákon č.141/1961 Sb., *trestní řád*, v posledním znění.

Zákon č. 301/2005 Z. z., *trestný poriadok*, v posledním znění.

Judikatura

Nález Ústavního soudu I. ÚS 1860/19 ze dne 4. února 2020.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 6. marca 2012, sp. zn. III. ÚS 220/2011- 53.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2012, sp. zn. 3 Tdo 47/2012.

Webové stránky a elektronické zdroje

Criminal Justice Act 2003 [online]. [cit. 23.10.2021]. Dostupné z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/44/contents>.

Crown Prosecution Service [online]. [cit. 02.10.2021]. Dostupné z: <http://www.cps.gov.uk>.

Criminal court statistics quarterly: April to June 2021 [online]. [cit. 08.02.2022] Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/statistics/criminal-court-statistics-quarterly-april-to-june-2021>

Statistické údaje z oblasti justice [online]. [cit. 02.02.2022] Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>

Nejvyšší soud, Tiskové zprávy: *Rostoucí podíl ukládaných peněžitých trestů je dílčím úspěchem, musíme se zaměřit také na odklony v trestním řízení; nejsme spokojeni především s tím, jak pomalu se prosazuje dohoda o vině a trestu* [online]. [cit. 06.11.2021]. Dostupné z: <https://www.nsoud.cz/Judikatura>.

NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: *Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce o postupu státních zástupců v trestním řízení. č. 9/2019* [online]. [cit. 27.1.2022]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2021/07/9-2019-UZ.pdf>.

Musil, Jiří: *Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení* [online]. [cit. 06.10.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/musil-dohody-pdf>.

Pleading Guilty [online]. [cit. 23.10.2021]. Dostupné z: <https://www.defence-barrister.co.uk/is-it-ever-worth-pleading-guilty/Bassis-of-plea>.

Reduction in Sentence for a Guilty plea [online]. [cit. 23.10.2021]. Dostupné z: https://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Reduction-in-Sentence-for-Guilty-plea-Definitive-Guide_FINAL_WEB.pdf.

Štatistická ročenka o činnosti prokuratúry Slovenskej republiky za roky 2006-2020 [online]. [cit. 26.11. 2021]. Dostupné z: <http://www.genpro.gov.sk/statistiky-12c1.html>.

The Code for Crown Prosecution [online]. [cit. 02.10.2021]. Dostupné z: <https://www.cps.gov.uk/publication/code-crown-prosecutor>.

VANTUCH Pavel, *K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby* [online]. [cit. 09.10.2021]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/06/k-dohode-o-vine-a-trestu-mezi-obzalovany-m-a-statnim-zastupcem-po-predneseni-obzaloby/>.

Zpráva o činnosti SZ za rok 2020 [online]. [cit. 06.10.2021]. Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/cinnost-nejvyssiho-statniho-zastupitelstvi/zpravy-o-cinnosti/zprava-o-cinnosti-za-rok-2020/>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Vzor – dohoda o vině a trest

Okresní (Krajské) státní zastupitelství v

ZT.../KZV...

Dohoda o vině a trestu podle § 175a trestního řádu

Podle § 175a trestního řádu uzavřeli dnev hod. v sídle Okresního (Krajského) státního zastupitelství v níže uvedení účastníci

státní zástupce Okresního (Krajského) státního zastupitelství v JUDr. (dále jen „státní zástupce“)

obviněný, nar., zaměstnán jako, bytem, (dále jen „obviněný“)

zastoupený přítomným obhájcem: JUDr., advokát, se sídlem AK

za přítomnosti (*alternativně bez jeho přítomnosti*) **poškozeného:**, (dále jen „poškozený“)

tuto

dohodu o vině a trestu:

I.

Předmět dohody

Obviněný je na základě usnesení policejního orgánu Policie ČR, Krajského ředitelství, Územní odbor SKPV, ze dne ČTS: o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu stíhán pro skutek spočívající v tom, že

(uvede se přesný a výstižný popis skutku, který musí být v souladu s popisem skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání),

tedy

(uvede se právní věta, uplatní se hlavní zásady pro formulaci právních vět v obžalobě nebo návrhu na potrestání)

čímž spáchal

(uvede se označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován, a to jeho zákonným pojmenováním, uvedením příslušného ustanovení zákona a všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu).

II.

Prohlášení obviněného

Obviněný prohlašuje, že spáchal skutek uvedený v bodě I, který je předmětem této dohody o vině a trestu.

III.

Prohlášení státního zástupce

(1) Státní zástupce prohlašuje, že výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že se skutek uvedený v bodě I stal, že tento skutek je trestným činem kvalifikovaným v bodu I, že jej spáchal obviněný, že na základě dosud opatřených důkazů a dalších výsledků přípravného řízení nejsou pochybnosti o pravdivosti prohlášení obviněného uvedeného v bodu II.

(2) Státní zástupce prohlašuje, že poškozený výslovně neuvedl, že se vzdává procesních práv, která mu zákon jako poškozenému výslovně přiznává, a že uplatnil návrh na náhradu škodu ve výši Kč, jež mu byla způsobena jednáním obviněného popsáním v bodě I.

(nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, které bylo na jeho úkor získáno).

Fakultativně (§ 175a odst. 4 trestního řádu):

(3) Jelikož obviněný nesouhlasí s ujednáním, aby bylo dohodnuto i ochranné opatření, přestože lze mít důvodně za to, že jsou splněny zákonné podmínky pro uložení ochranného opatření, upozorňuje státní zástupce, že může návrh na uložení ochranného opatření učinit též samostatně.

IV.

Trest

Státní zástupce a obviněný se dohodli na uložení trestu obviněnému podle § trestního zákoníku, a to na Obviněný souhlasí s uložením tohoto trestu soudem.

(uvede se druh, výměra a způsob výkonu trestu včetně délky zkušební doby a v případech stanovených trestním zákoníkem trestu náhradního, případně upuštění od potrestání, a rozsah přiměřených omezení a povinností v případě, že to trestní zákoník umožňuje a že byly dohodnuty).

V.

Rozsah a způsob náhrady škody

(1) Obviněný prohlašuje, že svým jednáním popsáním v bodě I. způsobil poškozenému škodu v celkové výši Kč, a zavazuje se poškozenému tuto škodu uhradit v plné výši *(případně lze též požadovat úroky z prodlení ve stanovené výši od určeného okamžiku)*. Obviněný dále uvádí, že škodu poškozenému dosud neuhradil.

(2) Přítomný poškozený prohlašuje, že souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody, k jejíž úhradě se obviněný zavázal v odstavci 1.

(uvede se rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, bylo-li dohodnuto; je možno ve zbytku svého nároku poškozeného odkázat na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem, anebo poškozeného odkázat s celým svým nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem).

alternativně

(2) Státní zástupce jménem nepřítomného poškozeného, který řádně a včas uplatnil nárok na náhradu škody vůči obviněnému v tomto řízení, prohlašuje, že souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody, k jejíž úhradě se obviněný zavázal v odstavci 1.

(za poškozeného se může s obviněným o rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení až do výše uplatněného nároku dohodnout státní zástupce,

uplatnil-li poškozený nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, avšak není-li jednání o dohodě a vině přítomen).

VI.

Ochranné opatření

Státní zástupce a obviněný se dohodli na uložení ochranného opatření obviněnému podle § trestního zákoníku, a to na Obviněný souhlasí s uložení tohoto ochranného opatření soudem.
(uveďte se druh ochranného opatření)

VII.

Závěrečná ujednání

(1) Tato dohoda podléhá schválení soudem podle § 314r odst. 4 trestního řádu a v případě, že bude schválena, bude podkladem pro výrok rozsudku o vině a trestu, o ochranném opatření a o náhradě škody. Návrh soudu, aby rozhodl o skutku, jeho právní kvalifikaci, trestu a ochranném opatření v rozsahu uvedeném v této dohodě o vině a trestu, jakož i o nároku na náhradu škody, podá státní zástupce.

(2) Obviněný prohlašuje, že rozumí sjednané dohodě o vině a trestu, že je mu zřejmé, co tvoří podstatu skutku, který se mu klade za vinu, i tomu, jaká je jeho právní kvalifikace a jaké sazby trestní zákon stanoví za trestný čin, který je v tomto skutku spatřován, že prohlášení v bodě II učinil dobrovolně a bez nátlaku, že byl poučen o svých právech na obhajobu, že jsou mu známy všechny důsledky sjednání dohody, zejména že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení, a že proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, lze podat odvolání pouze v případě, že takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce soudu navrhl.

(3) Tato dohoda je vyhotovena ve stejnopisech, z nichž po jednom obdrží státní zástupce, obviněný, jeho obhájce a poškozený.

V dne

.....
státní zástupce

.....
obviněný

Přítomni:

.....
poškozený

.....
obhájce